

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.3.1.2024

Marcin Stawicki
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sp. z o.o.
w Gryfinie
ul. Szczecińska 5
74-100 Gryfino

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/084 – Ograniczenie strat wody w systemach wodociągowych w województwie zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gryfinie ¹ ul. Szczecińska 5, 74-100 Gryfino
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Stawicki, Prezes Zarządu od 1 grudnia 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Zbigniew Miklewicz – Prezes Zarządu od 24 września 2018 r. do 15 lipca 2021 r., Maciej Szlagier – Prezes Zarządu od 19 lipca 2021 r. do 2 listopada 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne i finansowe przedsiębiorstw wodociagowych do realizacji zadań związanych z ograniczeniami strat wody. 2. Działania podejmowane przez przedsiębiorstwo wodociagowe w zakresie ograniczania strat wody.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Anna Dejk-Chojnacka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/24/2024 z 23 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dalej: PUK Sp. z o.o. lub Przedsiębiorstwo lub Spółka.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przedsiębiorstwo podejmowało w latach 2021-2023 działania na rzecz zmniejszania strat wody, jednak miały one ograniczony charakter i nie były w pełni skuteczne we wszystkich eksploatowanych systemach wodociagowych.

Przedsiębiorstwo prowadziło działania na rzecz ograniczenia strat wody, jednak w czterech strefach dystrybucji wody (Borzym, Chlebowo, Chwarstnica, Weltyń) okazały się one nieskuteczne. Wartości ustalonych przez NIK wskaźników strat wody (WS) nie uległy bowiem poprawie w badanym okresie i wynosiły w tych systemach od 14,8% do 40,6% w 2021 r. oraz od 22,2% do 39,1% w 2023 r. Za częściowo skuteczne NIK uznaje działania Spółki w pięciu strefach (Sobiemyśl, Wysoka Gryfińska, Gryfino, Włodkowice, Drzenin), w których nastąpiła istotna poprawa wartości wskaźników strat wody, ale niezbędne jest kontynuowanie tych prac z uwagi na wysoki poziom (według stanu na koniec 2023 r.) wskaźnika strat wody (Sobiemyśl – WS wyniósł 27,1%, Wysoka Gryfińska – 23,8%), wskaźnika dziennej wielkości strat wody przypadających na 1 przyłączy (Gryfino – RLB2 wyniósł 188,4 dm³, Wysoka Gryfińska – 350,7 dm³), bądź wysoki poziom wody niedochodowej (NRWB) w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociagowego w odniesieniu do wskaźnika WS (Włodkowice – różnica między tymi wskaźnikami wynosiła 9,8 punktów procentowych⁴, Drzenin – 5,4 p.p.). W pełni skuteczne działania podjęto natomiast w dwóch strefach (Parsówek - zmniejszenie strat mierzonych wskaźnikiem WS z 56,8% w 2021 r. do 4,6% w 2023 r., Stętko – z 21,1% do 20%). NIK zauważa, iż do strat wody w eksploatowanych systemach dystrybucji mogły przyczyniać się także kradzieże z hydrantów - z których niemal połowa (według stanu na koniec 2023 r.) nie była zabezpieczona plombami - a ponadto brak okresowych kontroli (co 5 lat) sieci wodociagowych, do przeprowadzania których Spółka była zobowiązana na podstawie przepisów art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵.

Rolę planu odnowy przewodów wodociagowych spełniał w badanym okresie opracowany przez Spółkę, na podstawie przepisu art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁶, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych będących w jej posiadaniu. Wskazano w nim przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody, w tym polegające na wymianie na nowe starszych, bardziej awaryjnych odcinków sieci wodociagowych. Zadania te realizowano stosownie do posiadanych możliwości finansowych, w tym w większości środkami własnymi Przedsiębiorstwa. Stosownie do wymogów określonych przepisami cyt. ustawy, Spółka określiła taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jednocześnie zapewniając motywowanie odbiorców usług do racjonalnego korzystania z tych zasobów.

W latach 2021-2023 pomiar wody zużytej przez część odbiorców (tj. 12,4% w 2021 r., 23,3% w 2022 r. oraz 24% w 2023 r.) dokonywany był na podstawie wskazań wodomierzy bez ważnej cechy legalizacyjnej. Spółka nie dokonywała bowiem terminowo ponownej prawnej legalizacji ww. przyrządów pomiarowych, do czego była zobowiązana na podstawie przepisu art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach⁷. Ponadto dane w zakresie ilości wody zużytej na potrzeby technologiczne Spółki były określane szacunkowo, a nie na podstawie wskazań

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: p.p.

⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 682, ze zm.; dalej: ustawa Prawo budowlane.

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 537, ze zm.; dalej: ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

⁷ Dz.U. z 2022 r. poz. 2063; dalej: ustawa Prawo o miarach.

przrzędów pomiarowych. Podkreślić należy przy tym, iż NIK nie stwierdziła nieuzasadnionego zawyżania ilości wody zużytej na ten cel.

Liczba awarii wodociągowych uległa istotnemu ograniczeniu w 2023 r. w stosunku do lat poprzednich, ale gros zdarzeń awaryjnych stanowiły te, które trwały powyżej 8 godzin. W Przedsiębiorstwie nie prowadzono aktywnej kontroli i szybkiej detekcji wycieków, wskazując m.in. na brak systemu monitoringu sieci wodociągowych oraz korelatora. W tym kontekście pozytywnie ocenia się wdrożenie tego systemu w dziewięciu z 11 stref dystrybucji wody i zakup ww. urządzenia w trakcie kontroli NIK.

W latach 2021-2023 Rada Nadzorcza Spółki przyznała Zarządowi Spółki część zmienną wynagrodzenia za rok obrotowy 2020, 2021 i 2022 w łącznej kwocie 58 tys. zł, mimo że według dyspozycji art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁸ wypłata tej części wynagrodzenia była uzależniona od poziomu realizacji celów zarządczych, a takich Zarządowi Spółki nie wyznaczono. Cele zarządcze na 2024 rok zostały określone w trakcie kontroli NIK (z końcem marca 2024 r.).

Przedsiębiorstwo posiadało zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków oraz pozwolenia wodnoprawne na pobór wód z eksploatowanych 14 ujęć wody. Spółka posiadała także pozwolenia wodnoprawne w sześciu z siedmiu przypadków, gdzie ścieki były odprowadzane do wód lub ziemi. Wyjątek dotyczył ujęcia Bartkowo, gdzie w okresie od 1 września 2023 r. do 16 lutego 2024 r. ścieki były wprowadzane do wód bez pozwolenia wodnoprawnego wymaganego przepisem art. 389 pkt 1 w zw. z art. 35 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁹, z związku z czym Spółka była zobowiązana wnosić podwyższoną opłatę za tę usługę (64 zł do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK).

Zadania związane z eksploatacją urządzeń i sieci wodociągowych, w tym obejmujące ograniczanie strat wody, realizowali pracownicy posiadający odpowiednie kwalifikacje i wieloletnie doświadczenie zawodowe. W Przedsiębiorstwie z jednym wyjątkiem (awaria w strefie Parsówek) rzetelnie rejestrowano zdarzenia awaryjne, zgodnie z obowiązującą procedurą w tym zakresie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne i finansowe przedsiębiorstw wodociągowych do realizacji zadań w zakresie ograniczania strat wody.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2021-2023 (według stanu na 31 grudnia każdego roku) powierzchnia gminy Gryfino wynosiła 253,6 km². Dochód gminy na jednego mieszkańca wynosił odpowiednio 3 879,94 zł, 4 097,07 zł i 4 175,47 zł. Na pobyt stały mieszkało 29 190 osób w 2021 r. (w tym 99,54% korzystało z sieci wodociągowej, a 86,47% z sieci kanalizacyjnej), 28 820 osób w 2022 r. (odpowiednio 99,02% i 82,33%), 28 529 osób w 2023 r. (odpowiednio 98,73% i 83,06%). Liczba budynków w gminie wynosiła 4 200 w 2021 r. (w tym 3 155 było podłączonych do sieci wodociągowej, a 2 334 do sieci kanalizacyjnej), 4 270 w 2022 r. (odpowiednio 3 204 i 2 373) oraz 4 327 w 2023 r. (odpowiednio 2 261 i 2 406).

⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 1907; dalej: ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń.

⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 1478; dalej: ustawa Prawo wodne.

¹⁰ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

W latach 2021-2023 Przedsiębiorstwo eksploatowało 11 systemów dystrybucji wody¹¹ (dostarczających wodę do 37 z 43 miejscowości gminy Gryfino), tj. system:

- 1) Gryfino – w strefie tej z łącznie pięciu ujęć wody (Bartkowo, Pomorska, Dębce, Krzypnica, Tywa) zaopatrywano w wodę odpowiednio 3 323, 3 400 i 3 456 odbiorców; długość sieci wodociągowej wynosiła 209,05 km w 2021 r., 211,07 km w 2022 r., 214,55 km w 2023 r.; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹²;
- 2) Borzym – w strefie tej zaopatrywano w wodę odpowiednio 82, 83, 84 odbiorców; długość sieci wodociągowej wynosiła 4,57 km w 2021 r., 4,69 km w latach 2022-2023; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹³;
- 3) Chlebowo – w strefie tej zaopatrywano w wodę odpowiednio 194, 197, 201 odbiorców; długość sieci wodociągowej wynosiła 12,12 km w 2021 r. oraz 12,14 km w latach 2022-2023; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹⁴;
- 4) Chwarstnica – w strefie tej zaopatrywano w wodę odpowiednio 200, 201, 200 odbiorców; długość sieci wodociągowej wynosiła 13,75 km w 2021 r. oraz 13,76 km w latach 2022-2023; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹⁵;
- 5) Drzenin - w strefie tej zaopatrywano w wodę odpowiednio 361, 360 i 361 odbiorców; długość sieci wodociągowej wynosiła 13,78 km; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹⁶;
- 6) Parsówek – w strefie tej na podstawie umowy o zaopatrzenie w wodę zawartej 23 grudnia 2022 r. między Wodociągami Zachodniopomorskimi Sp. z o.o. a Przedsiębiorstwem, zaopatrywano w wodę odpowiednio 15, 17, 19 odbiorców; granicę odpowiedzialności stron umowy stanowił wodomierz w studni na granicy gmin; długość sieci wodociągowej wynosiła 0,8 km; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹⁷;
- 7) Sobiemyśl – w strefie tej zaopatrywano w wodę 167 odbiorców w latach 2021-2022 i 169 w 2023 r.; długość sieci wodociągowej wynosiła 6,52 km w latach 2021-2022 oraz 6,58 km w 2023 r.; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹⁸;

¹¹ System dystrybucji wody w aspekcie sieci wodociągowej to grupa urządzeń mających na celu dostarczenie wody odbiorcom.

¹² Strefa Gryfino - sieć była zbudowana w 2021 r. w 49,1% z PE, w 30,2% z PVC, w 12,4% z żeliwa szarego, w 6,2% z azbestocementu oraz w 2,1% ze stali; w 2022 r. udział ten wynosił odpowiednio 49,4%, 30,1%, 12,3%, 6,1%, 2,1%, a w 2023 r. – 50%, 30%, 12%, 6% i 2%; w 2021 r. sieć wodociagową tworzyły w 49,9% przewody w wieku do 20 lat, w 37,3% w wieku od 21 do 60 lat, w 2,8% w wieku od 61 do 80 lat oraz w 10% przewody starsze niż 80 lat; w 2022 r. struktura wiekowa w ww. przedziałach przedstawiała się następująco: 50,2%, 37,1%, 2,7% oraz 9,9%, a w 2023 r. – 51,2%, 36,4%, 2,7% i 9,8%.

¹³ Strefa Borzym - sieć była zbudowana w 2021 r. w 71% z PVC, w 15% z PE oraz w 14% ze stali, w 2022 r. udział ten wynosił odpowiednio 68,8%, 17,6% oraz 13,6%, a w 2023 r. – 68,9%, 17,5% i 13,6%; w 2021 r. sieć wodociagową tworzyły w 8,8% przewody w wieku do 20 lat oraz w 91,2% w wieku od 21 do 60 lat, w kolejnych latach struktura wiekowa przedstawiała się następująco: 8,9% i 91,1%.

¹⁴ Strefa Chlebowo - sieć była zbudowana w 47,7% z PE, w 29,9% z PVC, w 12,4% ze stali oraz w 10% z azbestocementu; w 2021 r. sieć wodociagową tworzyły w 47,6% przewody w wieku do 20 lat, w 40,1% w wieku od 21 do 60 lat oraz w 12,3% w wieku od 61 do 80 lat; w kolejnych latach struktura wiekowa przedstawiała się następująco: 47,7%, 40%, 12,3%.

¹⁵ Strefa Chwarstnica - sieć była zbudowana w 2021 r. w 54,7% z PVC, w 31,8% z PE, w 13,5% ze stali; w 2022 r. i 2023 r. udział ten wynosił odpowiednio 54,7%, 31,9%, 13,5%; w 2021 r. sieć wodociagową tworzyły w 31,8% przewody w wieku do 20 lat oraz w 68,2% wieku od 21 do 60 lat; w kolejnych latach struktura wiekowa przedstawiała się następująco: 31,9% i 68,1%.

¹⁶ Strefa Drzenin - sieć wodociagową tworzyły w 34,8% przewody w wieku do 20 lat, w 45,2% w wieku od 21 do 60 lat oraz w 20% w wieku od 31 do 80 lat, a były one wykonane w 43,7% z azbestocementu, w 34,8% w PE, w 20% ze stali oraz w 1,6% z PVC.

¹⁷ Strefa Pasówek - sieć wodociagową tworzyły przewody w wieku od 21 do 60 lat, a była ona zbudowana w 60% z PVC, w 30% ze stali i w 10% z PE.

¹⁸ Strefa Sobiemyśl - w latach 2021-2022 sieć wodociagową tworzyły w 23,9% przewody w wieku do 20 lat, w 51% w wieku od 21 do 60 lat oraz w 25,1% w wieku od 31 do 80 lat, a były one zbudowane w 50,1% z PVC, w 25,1%

- 8) Steklna - w strefie tej zaopatrywano w wodę odpowiednio 217, 218 i 230 odbiorców; długość sieci wodociągowej wynosiła 15,58 km w 2021 r., 15,62 km w 2022 r. oraz 16,07 km w 2023 r.; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana¹⁹;
- 9) Weltyń - w strefie tej zaopatrywano w wodę 228 odbiorców w 2021 r. i 231 w latach 2022-2023; długość sieci wodociągowej wynosiła 14,05 km w 2021 r., 14,21 km w 2022 r., 14,29 km w 2023 r.; struktura materiałowa oraz wiekowa przewodów wodociągowych była zróżnicowana²⁰;
- 10) Włodkowice - w strefie tej zaopatrywano w wodę 19 odbiorców w 2021 r. i 20 w latach 2022-2023; długość sieci wodociągowej wynosiła 2,32 km; sieć tworzyły przewody w wieku do 20 lat zbudowane z PE;
- 11) Wysoka Gryfińska - w strefie tej zaopatrywano w wodę 62 odbiorców w 2021 r. i 63 w latach 2022-2023; długość sieci wodociągowej wynosiła 1,22 km; sieć tworzyły przewody w wieku od 61 do 80 lat, zbudowane ze stali.

Prezes Zarządu wyjaśnił, iż w okresie objętym kontrolą na podstawie ww. umowy, woda do miejscowości Parsówek została zakupiona hurtowo z terenu gminy Bielice w łącznej ilości 7 346 m³, z tego: w 2021 r. – 3 334 m³ (w tym 142 m³ za cenę²¹ 4,04 zł/ m³ oraz 3 192 m³ za cenę 4,08 zł/ m³); w 2022 r. – 2 459 m³ (w tym 1 868 m³ za cenę 4,08 zł/ m³ oraz 591 m³ za cenę 5,41 zł/ m³); w 2023 r. – 1 553 m³ (w tym 1 014 m³ za cenę 5,41 zł/ m³ oraz 539 m³ za cenę 5,70 zł/ m³).

(akta kontroli str. 9, 11, 119-122, 222, 234, 245, 256, 267, 278, 289, 300, 311, 322, 333, 603)

1.2. Zgodnie z dyspozycją art. 16 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, Przedsiębiorstwo posiadało zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, wydane w drodze decyzji Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino z 18 grudnia 2002 r. na czas nieokreślony, począwszy od 1 stycznia 2003 r.

(akta kontroli str. 17-22)

W okresie objętym kontrolą Przedsiębiorstwo posiadało pozwolenia wodnoprawne na:

- pobór wód ze wszystkich 14 ujęć wody²²;
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi z sześciu (z siedmiu) ujęć wody²³, dla których było wymagane posiadanie pozwolenia wodnoprawnego; w przypadku pozostałych siedmiu ujęć ścieki były zrzucane do gminnej sieci kanalizacji

ze stali oraz w 23,9% z PE, w 2023 r. struktura wiekowa przewodów wynosiła odpowiednio 24,6%, 50,5% i 24,9%, natomiast udział wskazanych materiałów wynosił odpowiednio 50,5%, 24,9% i 24,6%.

¹⁹ Strefa Steklna - sieć była zbudowana w 2021 r. w 73,8% z PE, 18,5% z PVC oraz 7,7% ze stali, w 2022 r. udział ten wynosił odpowiednio 74%, 18,3% i 7,7%, a w 2023 r. – 76,2%, 16,4% i 7,4%; w 2021 r. sieć wodociągową tworzyły w 70% przewody w wieku do 20 lat oraz w 30% w wieku od 21 do 60 lat, w 2022 r. struktura wiekowa przewodów wynosiła odpowiednio 70,2% i 29,8%, a w 2023 r. 72,2% i 27,8%.

²⁰ Strefa Weltyń - sieć była zbudowana w 2021 r. w 80,8% z PVC, w 16,2% z PE i 2,9% ze stali, w 2022 r. udział ten wynosił odpowiednio 79,9%, 17,2%, 2,9%, a w 2023 r. – 79,5%, 17,6%, 2,9%; w 2021 r. sieć wodociągową tworzyły w 16,2% przewody w wieku do 20 lat, a w 83,8% w wieku od 21 do 60 lat; w 2022 r. struktura wiekowa przewodów wynosiła odpowiednio 16,4% i 83,6%, a w 2023 r. – 16,5% i 83,5%.

²¹ Tj. cenę netto.

²² Ważność pozwoleń wodnoprawnych na pobór wody została określona na dzień: 1) ujęcie Włodkowice – 31 sierpnia 2029 r.; 2) ujęcie Tywa – 30 listopada 2029 r.; 3) ujęcie Sobiemyśl – 30 listopada 2031 r.; 4) ujęcie Krzypnica – 30 czerwca 2032 r.; 5) ujęcie Gryfino – Pomorska – 15 stycznia 2033 r.; 6) ujęcie Dębce – 30 czerwca 2033 r.; 7) ujęcie Bartkowo – 31 sierpnia 2033 r.; 8) ujęcie Steklna – 31 maja 2034 r.; 9) ujęcie Weltyń – 31 stycznia 2035 r.; 10) ujęcie Chlebowo – 30 czerwca 2035 r.; 11) ujęcie Drzenin – 30 czerwca 2035 r.; 12) ujęcie Wysoka Gryfińska – 31 sierpnia 2035 r.; 13) ujęcie Borzym – 23 grudnia 2035 r.; 14) ujęcie Chwarstnica – 5 lutego 2036 r.

²³ Ważność pozwoleń wodnoprawnych na pobór wody została określona na dzień: 1) ujęcie Weltyń – 31 stycznia 2025 r.; 2) ujęcie Chlebowo – 30 czerwca 2025 r.; 3) ujęcie Drzenin – 30 czerwca 2025 r.; 4) ujęcie Borzym – 23 grudnia 2025 r.; 5) ujęcie Dębce – 27 lutego 2030 r.; 6) ujęcie Tywa – 16 marca 2030 r.

sanitarnej (cztery przypadki²⁴) lub wywożone samochodem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków (trzy²⁵).

W przypadku ujęcia wody Bartkowo termin ważności pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód – wprowadzanie ścieków – wód popłucznych pochodzących ze stacji uzdatniania wody w miejscowości Bartkowo do wód urządzenia melioracji wodnych podstawowych kanału „Bartkowo” upłynął 31 sierpnia 2023 r. Spółka od tego dnia do 16 lutego 2024 r. korzystała z wód w ww. zakresie bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 9, 12, 23-141)

1.3. W strukturze organizacyjnej Przedsiębiorstwa²⁶ wyodrębniono komórkę do realizacji czynności związanych z ograniczaniem strat wody, tj. Wydział Wodociągów i Kanalizacji²⁷. Do jej zadań należały m.in.: kontrola realizacji przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu technicznego instalacji, procesu technologicznego i kosztów eksploatacji; zapewnienie ciągłej, nieprzerwanej dostawy wody o wymaganym ciśnieniu i odpowiedniej jakości; zapewnienie prawidłowej eksploatacji sieci wodociągowej; zapewnienie pełnej sprawności technicznej sieci wodociągowej oraz ujęć, hydroforni zbiorników retencyjnych współpracujących z urządzeniami sieci wodociągowej; dbałość o dobry stan techniczny urządzeń i instalacji poprzez przeprowadzanie bieżących prac konserwacyjnych i remontowych; prowadzenie spraw związanych z gospodarką i eksploatacją wodomierzy; kontrola prawidłowości działania wodomierzy.

(akta kontroli str. 620-683)

W latach 2021-2023 powyższe zadania realizowało łącznie czterech pracowników²⁸. Wszyscy posiadali wyższe wykształcenie, z tego w specjalności obejmującej: zaopatrzenie w wodę (dwóch), budownictwo wodne (jeden), zarządzanie przedsiębiorstwem (jeden). Byli także wieloletnimi pracownikami Przedsiębiorstwa (ich staż pracy w Spółce wynosił od sześciu do ok. 29 lat), z czego zadania dotyczące zbiorowego zaopatrzenia w wodę wykonywali od sześciu do 23 lat. Każdy z pracowników ukończył liczne szkolenia w ww. zakresie, z tego dotyczące: strat wody w systemach wodociagowych (trzech); przyłączy do sieci wodociągowej (czterech); problematyki prawnej przewodów wodociagowych w aspekcie ewentualnych roszczeń kierowanych do gmin i przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych (jeden); rozliczeń budowy sieci wodociagowych (jeden), obowiązków operatora stacji uzdatniania wody (jeden); taryf za wodę (jeden).

(akta kontroli str. 684-724)

Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) w zakresie bieżącej eksploatacji urządzeń wodociagowych, w tym ujęć wody oraz sieci wodociagowych w Spółce zatrudnione są osoby techniczne wykonujące niezbędne prace. Ww. pracownicy wraz z osobami nadzorującymi rotacyjnie w określonych dniach (...) pełnią 24-godzinne dyżury w ramach Pogotowia Wodociagowego. (...) pracownicy mają za zadanie (...) zabezpieczyć oraz usunąć zgłoszone awarie urządzeń wodociagowych, tj. sieci, ujęć oraz

²⁴ Dotyczy ujęcia: Steklna, Krzypnica, Sobiemyśl, Wysoka Gryfińska.

²⁵ Dotyczy ujęcia: Chwarstnica, Włodkowice, Gryfino – Pomorska.

²⁶ Regulamin organizacyjny Przedsiębiorstwa zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej Spółki: nr 02/VIII/2020 z dnia 21 kwietnia 2020 r., nr 01/IX/2022 z dnia 4 lutego 2022 r.; nr 09/IX/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 r.; nr 02/IX/2023 z dnia 27 lutego 2023 r.

²⁷ Dalej: WWiK.

²⁸ W tym: kierownik WWiK; mistrz ds. ujęć wody (od dnia 29 lutego 2024 r. pracownik ten jest zatrudniony na stanowisku mistrza ds. eksploatacji urządzeń wodociagowych); mistrz ds. sieci wodociagowych i kanalizacyjnych; inspektor ds. utrzymania i diagnostyki sieci wodociagowych i kanalizacyjnych (od 1 kwietnia 2022 r. pracownik ten jest zatrudniony na stanowisku specjalisty ds. utrzymania i diagnostyki sieci wodociagowych i kanalizacyjnych). Wszyscy pracownicy posiadali aktualne zakresy czynności.

stacji uzdatniania wody. W ramach realizacji ww. zadań usuwane są również, w miarę możliwości, awarie urządzeń wodociągowych stanowiących własność odbiorców usług, tj. przyłączy wodociągowych oraz instalacji wewnętrznych o ile prace te zostaną zlecone przez właścicieli tych urządzeń. Awarye zgłaszane się zarówno przez osoby nie będące pracownikami Spółki jak i pracowników zmianowych nadzorujących ujęcie wody Tywa, na którym zlokalizowany jest tzw. system monitorowania (...) ujęć wody.

(akta kontroli str. 9, 12-13)

1.4. Zarządzeniem nr 36/2018 Prezesa Zarządu Spółki z dnia 19 listopada 2018 r. w Przedsiębiorstwie wprowadzono Elektroniczny Rejestr Awarii, „Procedurę powiadamiania, usuwania oraz Ewidencjonowania Awarii Sieci Wodociągowych, Kanalizacyjnych i Przepompowni Ścieków”²⁹ oraz „Procedurę powiadamiania, usuwania i ewidencjonowania awarii urządzeń oczyszczalni ścieków, ujęć wody i hydroforni”. W latach 2021-2023, zgodnie z tymi procedurami sporządzono łącznie 68 kart awarii³⁰.

Ww. regulacjami nie wprowadzono obowiązku obliczania wskaźników awaryjności.

(akta kontroli str. 142-153, 347-351)

W okresie objętym kontrolą w Spółce nie wprowadzono procedur w zakresie sporządzania bilansu wody, monitorowania strat wody, wyznaczania wskaźników strat wody oraz wskaźników awaryjności. Prezes Zarządu wyjaśnił: *W opinii Spółki, przedsiębiorstwa, o wielkości takiej jak nasze nie są zobowiązane obowiązującym prawem do wykonywania ww. działań.*

(akta kontroli str. 10, 13, 142-153)

W każdym z lat objętych kontrolą w Spółce gromadzono dane dotyczące ilości wody pobranej z ujęć (wody surowej) dla celów sporządzenia sprawozdania M-06³¹. Dane te wraz z informacjami na temat ilości wody przesłanej do sieci wodociągowej, ilości ścieków popłucznych, wód popłucznych odprowadzonych do środowiska oraz ilości wody sprzedanej wykorzystywano do celów ustalenia: wskaźnika strat dla ujęć wody³² wynoszącego 2,26% w 2021 r., 0,6% w 2022 r. oraz 1,29% w 2023 r.; wskaźnika strat na sieci wodociągowej³³ wynoszącego 24,63% w 2021 r., 24,21% w 2022 r. oraz 18,18% w 2023 r.; wskaźnika strat wody ogółem³⁴ wynoszącego 27,48% w 2021 r., 26,06% w 2022 r. oraz 21,33% w 2023 r. Prezes Zarządu wyjaśnił: *W roku 2023 Wydział Wodociągów i Kanalizacji jako jeden z celów strategicznych realizował zadanie polegające na ograniczeniu strat wody o 5%. Z danych wynika, że udało się (...) zmniejszyć straty wody łącznie dla wszystkich systemów dystrybucji o około 6 p.p.*

Obliczenia wykonane przez NIK w zakresie porównania wartości wskaźnika strat wody ogółem (według wzoru ustalonego przez Spółkę) z roku 2023 (21,33%) do roku 2022 (26,06%) wykazały spadek o 4,73 punktu procentowego, podczas gdy Spółka wskazywała na zmniejszenie strat wody o 6 p.p. W sprawie ww. rozbieżności, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka jako straty wody określała dotychczas stratę wody na sieci wodociągowej, która dla wskazanych lat wynosiła odpowiednio: 24,63% w 2021 r., 24,21% w 2022 r. oraz 18,18% w 2023 r., co pokazuje, że ograniczenie strat wody w odniesieniu rok do roku, tj. 2022 do 2023 wyniosło 6,03%. Spółka dotychczas,*

²⁹ Procedura ta dotyczyła m.in. awarii sieci i przyłączy wodociągowych, w wyniku których nastąpiły przecieki wody; dalej: procedura awarii.

³⁰ O czym szerzej mowa w punkcie 2.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

³¹ M-06 – sprawozdanie o wodociągach i kanalizacji.

³² Obliczonego według wzoru $\frac{[(\text{ilość wody pobranej} - (\text{ilość wody przesłanej do sieci} + \text{ilość ścieków popłucznych} + \text{ilość wody popłucznej}))]}{\text{ilość wody pobranej}}$.

³³ Obliczonego według wzoru $\frac{[(\text{ilość wody przesłanej do sieci} - \text{ilość wody sprzedanej})]}{\text{ilość wody przesłanej do sieci}}$.

³⁴ Obliczonego według wzoru $\frac{[(\text{ilość wody pobranej} - \text{ilość wody sprzedanej})]}{\text{ilość wody pobranej}}$.

w wyliczanych stratach wody nie uwzględniała strat wody wynikających z eksploatacji ujęć wody i stacji uzdatniania wody.

(akta kontroli str. 13-14, 604-610, 729-730, 739)

1.5. Przedsiębiorstwo opracowywało wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, czym spełniło wymóg określony przepisem art. 21 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. W latach 2021-2023 w Spółce obowiązywały następujące wieloletnie plany:

- plan na lata 2018-2022³⁵ przyjęty uchwałą nr II/15/18 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 13 grudnia 2018 r., zaktualizowany uchwałą nr XXV/209/20 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 24 września 2020 r.;
- plan na lata 2022-2026³⁶ przyjęty uchwałą nr LII/388/22 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 28 kwietnia 2022 r.

Spółka opracowała ponadto wieloletni plan na lata 2024-2029³⁷, który został przyjęty uchwałą nr LXXXI/577/24 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 29 lutego 2024 r.

W planach wieloletnich, zgodnie z dyspozycją określoną przepisem art. 21 ust. 2 pkt 3 cyt. ustawy, wskazano m.in. przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody, tj.:

- likwidacja istniejących ryczałtów (w planie 2018-2022);
- wprowadzenie do eksploatacji wodomierzy o większej dokładności pomiarowej (w planie 2018-2022) / wprowadzenie do eksploatacji wodomierzy o wyższej sprawności i dokładności pomiarowej oraz odczytywanych w sposób zdalny, w tym wodomierzy mierzących poziom szumów w sieci umożliwiających lokalizację przecieków (w planie 2022-2026) / usprawnienie i poprawienie sprawności odczytu wodomierzy przez wprowadzenie do eksploatacji wodomierzy o wyższej dokładności pomiarowej oraz odczytywanych w sposób zdalny, w tym również wodomierzy mierzących poziom szumów w sieci umożliwiających lokalizację przecieków (w planie 2024-2029);
- montaż na ujęciach wody przepływomierzy do pomiaru wody wychodzącej z ujęć (w planie 2018-2022);
- wdrożenie systemu monitoringu sieci wodociągowej (w każdym planie);
- usprawnienie diagnostyki sieci (w planie 2018-2022);
- zakup i wdrożenie elektronicznej mapy GIS sieci wodociągowych (w planie 2018-2022);
- zakup, montaż i wdrożenie systemu zdalnego odczytu wodomierzy (w planie 2018-2022).

(akta kontroli str. 10, 14, 157-216, 438-445)

W planach wieloletnich wskazano następujące zadania racjonalizujące zużycie wody:

- 1) *Rozbudowa systemu monitoringu urządzeń wodociągowych* (nazwa zadania w planach 2018-2022 i 2022-2026) / *Modernizacja systemu monitoringu urządzeń wodociągowych (kontynuacja)* (nazwa zadania w planie 2024-2029) – w planie 2018-2022 założono wydatki w wysokości 90 tys. zł³⁸, z czego wydatkowano 12 tys. zł w 2018 r. na uruchomienie wizualizacji ujęcia wody Krzypnica oraz modernizację szafy sterowniczej ujęcia Drzenin (13% kwoty planowanej); w planie 2022-2026 założono wydatki w kwocie 90 tys. zł³⁹, a w planie 2024-2029 w kwocie 170 tys. zł, z czego wydatkowano 68,4 tys. zł w 2024 r.⁴⁰ na modernizację systemu

³⁵ Dalej: plan 2018-2022.

³⁶ Dalej: plan 2022-2026.

³⁷ Uchwała nr 43/IX/2023 Zarządu PUK Sp. z o.o. z dnia 4 grudnia 2023 r., uchwała nr 22/IX/2023 Rady Nadzorczej PUK Sp. z o.o. z dnia 11 grudnia 2023 r. Dalej: plan 2024-2029.

³⁸ W tym: 30 tys. zł w 2018 r., po 15 tys. zł rocznie w latach 2019-2022.

³⁹ W tym: 20 tys. zł w 2022 r., 30 tys. zł w 2024 r. i 40 tys. zł w 2026 r.

⁴⁰ Według stanu na 12 marca 2024 r.

monitoringu urządzeń wodociągowych (co stanowiło wykonanie planu 2022-2026 w 76%, a planu 2024-2029 w 40%);

- 2) *Monitoring sieci wodociągowych* - w planie 2018-2022 założono wydatki w wysokości 160 tys. zł⁴¹ - nie zostały one zrealizowane; w planie 2022-2026 założono wydatki w kwocie 80 tys. zł⁴², a wydatkowano 76 tys. zł w 2023 r. na zakup narzędzia „SmartFlow” do inteligentnego zarządzania siecią wodociagową⁴³ (95% kwoty planowanej); w planie 2024-2029 założono wydatki w kwocie 600 tys. zł i do dnia badania NIK (12 marca 2024 r.) nie poniesiono dalszych wydatków na ww. zadanie;
- 3) *Elektroniczna mapa GIS sieci wodociągowych* - w planie 2018-2022 założono wydatki w kwocie 100 tys. zł⁴⁴, w planie 2022-2026 w kwocie 200 tys. zł⁴⁵, a w planie 2024-2029 w kwocie 80 tys. zł; w ww. okresie⁴⁶ nie zrealizowano żadnych wydatków na ten cel; Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka (...) zaplanowała zakup i wdrożenie przedmiotowego oprogramowania w planach wieloletnich (...), jednak ostatecznie jeszcze nie dokonała zakupu ze względu na fakt, iż zaproponowane dotychczas rozwiązania były zbyt drogie, składane oferty opiewały na kwoty od kilkuset tysięcy złotych do nawet 1,5 mln. Na chwilę obecną, dla celów poglądowych, istnieje możliwość korzystania z ogólnodostępnej mapy ewidencyjnej udostępnianej przez Geoportal (...). (...) innym z powodów braku realizacji zakupu i wdrożenia, ww. oprogramowania, jest koszt pozyskania aktualnych map z informacjami przestrzennymi z Powiatowego Ośrodka Geodezji, (...). Spółka ciągle poszukuje rozwiązania w granicach swoich możliwości finansowych, ale jednocześnie rozważa zakup przy wykorzystaniu środków zewnętrznych, które obecnie przewidują dofinansowanie takich działań.*
- 4) *Wdrożenie systemu zdalnego odczytu wodomierzy klientów indywidualnych* – w planie 2018-2022 założono wydatki w kwocie 800 tys. zł⁴⁷, a wydatkowano łącznie 288,5 tys. zł w latach 2018-2021 na zakup wodomierzy oraz programu do ich zdalnego odczytu (36% kwoty planowanej); w planie 2022-2026 założono wydatki w kwocie 400 tys. zł⁴⁸, a wydatkowano łącznie 674,8 tys. zł w latach 2023-2024⁴⁹ na zakup wodomierzy oraz programu do ich zdalnego odczytu (169% kwoty planowanej); zadanie to nie zostało ujęte w planie 2024-2029; Prezes Zarządu wyjaśnił: *(...) zadanie (...) było realizowane w miarę posiadanych możliwości finansowych w zakresie zakupu oprogramowania oraz urządzeń do odczytów wodomierzy jak również montażu wodomierzy wyposażonych w moduły radiowe do przesyłania danych odczytowych. Jednocześnie inwestycja taka nie znalazła się w planie na lata 2024-2029. (...) powodem takiego stanu rzeczy jest fakt, że wymiana wodomierzy realizowana jest systematycznie w każdym roku z mocy obowiązującego prawa, więc pozostała do wymiany część wodomierzy będzie realizowana w ramach działań eksploatacyjnych i w opinii Spółki takie działania są prawidłowe i nie muszą być przedmiotem Wieloletniego Planu (...). Wcześniej montowane wodomierze oraz oprogramowania służące do ich odczytu były dla Spółki znaczącą zmianą rozwojową przez co kwalifikowaliśmy nasze działania jako działania rozwojowe czy też modernizacyjne.*

(akta kontroli str. 14, 157-221, 438-504, 611, 729, 738-739)

⁴¹ Po 40 tys. zł rocznie począwszy od 2019 r.

⁴² Po 20 tys. zł rocznie w latach 2023-2026.

⁴³ Wskazane narzędzie ma zbierać dane z urządzeń pomiarowych (przepływomierzy, wodomierzy) i pozwalać na monitorowanie sieci pod kątem strat wody.

⁴⁴ W tym: 20 tys. zł w 2019 r., 40 tys. zł w 2020 r. i 40 tys. zł w 2021 r.

⁴⁵ Po 50 tys. zł rocznie w latach 2023-2026.

⁴⁶ Według stanu na 12 marca 2024 r.

⁴⁷ Po 200 tys. zł rocznie w latach 2019-2022.

⁴⁸ Po 100 tys. zł rocznie w latach 2023-2026.

⁴⁹ Według stanu na 12 marca 2024 r.

W każdym z planów wieloletnich wskazano ponadto inwestycje mające na celu wyeliminowanie z eksploatacji najstarszych oraz najbardziej awaryjnych sieci wodociągowych, w tym wykonanych z azbestocementu. Analiza wybranych inwestycji wykazała, że:

- 1) *Przebudowa sieci wodociągowej w m. Nowe Czarnowo* – w planie 2018-2022 założono wydatki w kwocie 100 tys. zł, a wydatkowano łącznie 480,7 tys. zł⁵⁰ (481% kwoty planowanej); w planie 2022-2026 założono wydatki w kwocie 200 tys. zł, a wydatkowano łącznie 171,2 tys. zł⁵¹ (86% kwoty planowanej); w planie 2024-2029 założono wydatki w kwocie 200 tys. zł – do dnia badania NIK (9 kwietnia 2024 r.) nie wydatkowano dalszych kwot na ten cel; dotychczasowe prace w ramach tego zadania wykonano siłami własnymi Spółki; w sprawie wydatkowania na to zadanie środków wyższych od ujętych w planie 2018-2022 Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka w pierwotnym założeniu (...) zakładała wykonanie wyłącznie projektu sieci wodociągowej, a realizację inwestycji wykonać w kolejnych latach, przy udziale środków zewnętrznych. (...) Mając jednak na uwadze ograniczone możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w formie dotacji, wzrost strat wody oraz ilości awarii na tym odcinku sieci a także rosnące ceny materiałów oraz usług, Spółka podjęła decyzję o rozpoczęciu realizacji inwestycji mającej na celu wyeliminowanie awaryjnych rurociągów stalowych w tej miejscowości. Koszty te niestety i tak były wyższe niż planowane wstępnie w roku 2018.*
- 2) *Budowa sieci wodociągowej Gryfino ul. Sprzymierzonych* - w planie 2018-2022 założono wydatki w kwocie 30 tys. zł, a wydatkowano łącznie 36,2 tys. zł⁵² (121% kwoty planowanej); w planie 2022-2026 założono wydatki w wysokości 25 tys. zł, a w planie 2024-2026 w wysokości 100 tys. zł - do dnia badania NIK (9 kwietnia 2024 r.) nie zrealizowano tych kwot; dotychczasowe prace w ramach tego zadania wykonano siłami własnymi Spółki;
- 3) *Przebudowa sieci wodociągowej w m. Drzenin* – w planie 2018-2022 założono wydatki w kwocie 80 tys. zł, a wydatkowano 20,1 tys. zł w 2021 r. (25% kwoty planowanej); w planie 2022-2026 założono wydatki w kwocie 270 tys. zł, a wydatkowano łącznie 194,5 tys. zł⁵³ (72% kwoty planowanej); w planie 2024-2029 założono na ww. cel wydatki w wysokości 450 tys. zł (począwszy od 2026 r.); zadanie było dotychczas realizowane z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020⁵⁴;
- 4) *Przebudowa sieci wodociągowej w m. Sobiemyśl* – w planie 2018-2022 założono wydatki w kwocie 60 tys. zł, a wydatkowano 13,1 tys. zł w 2021 r. (22% kwoty planowanej); w planie 2022-2026 założono wydatki w kwocie 90 tys. zł, a wydatkowano łącznie 140 tys. zł⁵⁵ (156% kwoty planowanej); w planie 2024-2029 założono wydatki w kwocie 150 tys. zł (począwszy od 2028 r.); zadanie było dotychczas realizowane z udziałem środków PROW 2014-2020;
- 5) *Wymiana sieci wodociągowej azbestocementowej w m. Gardno* - w planie 2018-2022 założono wydatki w wysokości 758,9 tys. zł i wydatkowano całość tej kwoty⁵⁶ (100%); zadanie zrealizował wykonawca zewnętrzny ze środków własnych Spółki;
- 6) *Przebudowa sieci wodociągowej w m. Krajnik (kontynuacja)* - w planie 2018-2022 nie założono żadnych wydatków na ten cel, a wydatkowano 212,6 tys. zł⁵⁷; w planie

⁵⁰ W tym: 195,1 tys. zł w 2020 r. i 285,6 tys. zł w 2021 r.

⁵¹ W tym: 163,8 tys. zł w 2022 r. i 7,4 tys. zł w 2023 r.

⁵² W tym: 30,8 tys. zł w 2020 r. i 5,4 tys. zł w 2021 r.

⁵³ W tym: 0,6 tys. zł w 2022 r., 3,1 tys. zł w 2023 r. i 190,8 tys. zł w 2024 r.

⁵⁴ Dalej: PROW 2014-2020.

⁵⁵ W tym: 8,3 tys. zł w 2022 r., 11,7 tys. zł w 2023 r. i 119,9 tys. zł w 2024 r.

⁵⁶ W tym: 6 tys. zł w 2020 r., 741,7 tys. zł w 2021 r. i 11,2 tys. zł w 2022 r.

⁵⁷ W tym: 25,9 tys. zł w 2020 r. i 186,7 tys. zł w 2021 r.

2022-2026 założono wydatki w wysokości 200 tys. zł i nie wydatkowano żadnych środków; w planie 2024-2029 założono wydatki w kwocie 200 tys. zł - do dnia badania NIK (9 kwietnia 2024 r.) nie wydatkowano żadnych kwot na ten cel; dotychczasowe prace w ramach tego zadania wykonano siłami własnymi Spółki; w sprawie nieujęcia ww. zadania w planie 2018-2022 Prezes Zarządu wyjaśnił: *Przedsiębiorstwo (...) planując w roku 2019 wystąpienie o środki zewnętrzne na potrzeby budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Krajnik, przystąpiło do projektowania przedmiotowej sieci. Jednocześnie w celu (...) wykorzystania przygotowanych map geodezyjnych do celów projektowych, jak również mając na uwadze stan sieci (...) podjęło decyzję o zaprojektowaniu również nowej sieci wodociągowej. Wobec powyższego w roku 2020 zostały na ten cel poniesione koszty w kwocie 25,9 tys. zł. Koszty te były uwzględnione w pozycji „Przygotowanie dokumentacji technicznej na wykonanie odcinków sieci wodociągowych i obiektów na terenie miasta i gminy Gryfino” przedmiotowego planu. (...) Jednak po rozpoczęciu inwestycji związanej z budową I Etapu sieci kanalizacyjnej, Spółka podjęła decyzję, że w związku z faktem, iż realizując równocześnie prace związane z budową kanalizacji oraz wodociągu, poniesione zostaną niższe koszty, uzasadnione było zrealizowanie części inwestycji równocześnie. W związku z powyższym Spółka własnymi siłami rozpoczęła realizację prac, bez stosownego zapisu w planie wieloletnim, co nie jest działaniem obowiązkowym. Mając na uwadze, że inwestycja ta nie uległa jeszcze zakończeniu, pozycja obejmująca realizację przedmiotowej inwestycji została zapisana w Planie wieloletnim w roku 2022;*

- 7) Budowa sieci wodociągowej w ul. Parkowej w Gryfinie – w planie 2024-2029 założono wydatki w kwocie 95 tys. zł i według stanu na dzień badania NIK (9 kwietnia 2024 r.) wydatkowano środki w wysokości 89,6 tys. zł (94% kwoty planowanej).
(akta kontroli str. 157-221, 438-445, 819-841, 986, 1460, 1463-1464)

Prezes Zarządu wyjaśnił ponadto: (...) *Spółka jako jedna z nielicznych firm w Polsce, realizująca zróżnicowane zadania komunalne, poczynwszy od usług cmentarnych poprzez wywóz nieczystości stałych, utrzymania porządku, zieleni po dostawę wody i odbiór ścieków, ma ograniczone środki na realizację poszczególnych działań. Jednocześnie pomimo dość dobrego wyniku finansowego Spółki jako całości, ze względu na zmiany wprowadzone w ustawie Prawo Wodne w roku 2018 dotyczące zasad zatwierdzania Taryf za zbiorowe dostarczanie wody i zbiorowe odprowadzanie ścieków jak również opieszałość w działaniu regulatora (Wód Polskich) w ich zatwierdzaniu ma ograniczone środki na realizację zadań związanych z tą częścią działalności, w tym szczególnie na modernizację sieci wodociągowych. Jednak pomimo ww. niedogodności zaplanowała na lata 2024 – 2029 ambitny plan inwestycyjny i stara się realizować jak największą ilość zadań związanych z modernizacją i rozbudową urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.*

(akta kontroli str. 1464-1465)

1.6. Spółka posiadała sprzęt⁵⁸ przeznaczony do:

- a) lokalizowania wycieków na sieciach wodociągowych, w tym:
- 16 przepływomierzy elektromagnetycznych do pomiaru wody uzdatnionej wprowadzonej do sieci wodociągowych na stacji uzdatniania wody;
 - 14 czujników ciśnienia do regulacji pracy pomp na stacji uzdatniania wody;
 - geofon;
 - urządzenie do lokalizacji przyłączy wodociągowych i sieci wykonanych z materiałów przewodzących prąd (stal, żeliwo, ołów);
 - lokalizator trzpieni i skrzynek do zasuw wodomierzowych;

⁵⁸ Ilości tego sprzętu nie ulegały zmianom w całym badanym okresie.

- 17 wodomierzy ultradźwiękowych z funkcją akustycznego lokalizowania wycieków (w strefie Gryfino);
- 22 wodomierze do pomiaru wody surowej wydobywanej ze studni głębinowej⁵⁹;
- siedem przepływomierzy do pomiaru wody surowej wydobywanej ze studni głębinowej;
- w 2023 r. Spółka zakupiła pokrywy nasady hydrantowej z nadajnikami⁶⁰;
- b) usuwania awarii na sieciach wodociągowych, w tym: koparko-ładowarkę; minikoparkę; zagęszczarkę płytową; zagęszczarkę stopową; agregat prądotwórczy; zgrzewarkę doczołową; zgrzewarkę elektrooporową; dwie przecinarki do nawierzchni (dużą i małą); dwie pompy do wody brudnej (MP80 i MP100); pilę łańcuchową bezolejową. Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka posiada również zapas magazynowy części hydraulicznych umożliwiające usunięcie awarii na około 90% eksploatowanych sieci wodociągowych pod kątem rozmiarów i materiałów z jakich są one wykonane.*

(akta kontroli str. 345-346, 618-619, 728)

Weryfikacja terminów ważności legalizacji wodomierzy ultradźwiękowych (17) i wodomierzy do pomiaru wody surowej (22) wykazała, iż wszystkie ww. urządzenia posiadały ważną cechę legalizacyjną.

(akta kontroli str. 618-618, 728)

Przedsiębiorstwo posiada system monitorowania urządzeń wodociągowych (od 2013 r.) oraz system monitorowania sieci wodociągowych (od 2024 r.). Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) *Przedsiębiorstwo w roku 2022 podpisało umowę na wdrożenie systemu monitoringu strat wody (...). W grudniu 2023 r. zostały zakończone prace związane z przygotowaniem platformy internetowej. W styczniu 2024 r. rozpoczęła się integracja ww. programu z Systemem monitoringu urządzeń wodociągowych (...) w celu zasilenia platformy danymi z produkcji wody na ujęciach. Spółka w 2013 r. wdrożyła system monitoringu urządzeń wodociągowych dla ujęć wiejskich, tj. Bartkowo, Borzym, Chlebowo, Chwarstnica, Dębce, Drzenin, Krzywnica, Sobiemyśl, Steklna, Wełtyń oraz Wysoka Gryfińska w wersji desktopowej. Dostęp do informacji z ww. systemu mieli pracownicy ujęcia wody Tywa pracujący w trybie zmianowym 24 godz./ 7 dni w tygodniu. Spółka planuje, że pozostałe ujęcia oraz hydrofornie zostaną wpięte do obu ww. systemów w ciągu najbliższych dwóch lat. Produkcja wody zostanie zaciągnięta z tzw. Systemu monitoringu urządzeń wodociągowych – ujęć wody w marcu 2024 roku. Wszystkie dane są obecnie przeniesione do tzw. chmury internetowej. Ta modernizacja umożliwi sprawdzenie pracy urządzeń na ww. 14 ujęciach wody, z czego do wpięcia do ww. systemu monitoringu pozostały trzy ujęcia, tj. Tywa, Pomorska i Włodkowice, trzy hydrofornie oraz jeden wodomierz, z którego zasilana jest miejscowość Parsówek (...). Umożliwi to pracownikom Spółki jeszcze szybsze stwierdzenie nieprawidłowości występujących na sieci a tym samym szybsze wykrywanie ich awarii lub nieuprawnionych poborów. (...) W latach wcześniejszych wdrożenie takich jak ww. systemy monitoringu sieci czy urządzeń wodociągowych było na tyle kosztowne, że ich zakup przez spółki takiej wielkości jak PUK Sp. z o.o. był trudny, gdyż musiałby spowodować nieuzasadniony wzrost cen wody dla odbiorców usług. (...).*

(akta kontroli str. 10, 15)

W sprawie działań podejmowanych przez Przedsiębiorstwo w celu pozyskania sprzętu przeznaczonego do wykrywania strat wody, lokalizowania przecieków, usuwania awarii oraz systemów informatycznych dedykowanych monitorowaniu strat

⁵⁹ Spółka posiada łącznie 31 takich wodomierzy, ale dziewięć z nich jest zamontowanych na studniach, które nie były eksploatowane od: stycznia 2012 r. (pięć na ujęciu Tywa), lipca 2012 r. (jeden na ujęciu Tywa), września 2015 r. (jeden na ujęciu Pomorska), lutego 2016 r. (jeden na ujęciu Tywa), maja 2019 r. (jeden na ujęciu Wysoka Gryfińska).

⁶⁰ Sygnały z hydrantów objęte są systemem monitorowania „s.cap”.

wody, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Przedsiębiorstwo (...) w latach objętych kontrolą, ze względu na panujące warunki ekonomiczne, obostrzenia związane z pandemią COVID-19 jak brakiem zatwierdzenia taryf przez Wody Polskie nie miało zbyt wielu możliwości realizacji działań związanych z nabyciem zarówno systemów informatycznych jak i sprzętu (...). Pomimo tych utrudnień Spółka w okresie objętym kontrolą pozyskała dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 na przebudowę sieci wodociągowych w miejscowościach gminy Gryfino, tj. w Gardnie, Sobiemyślu oraz Drzeninie. Niestety w okresie tym nie udało się pozyskać finansowania (...) na potrzeby realizacji innych zadań związanych ze zmniejszaniem strat wody. Pomimo braku (...) dofinansowań Spółka stara się realizować inwestycje, w tym mające wpływ na zmniejszenie strat wody, ze środków własnych. Do tych inwestycji należy zaliczyć modernizację sieci wodociągowych, m.in. w Nowym Czarnowie, Gryfinie czy Krajniku czy też wdrożenie systemu monitoringu sieci wodociągowych, czy też modernizację monitoringu urządzeń wodociągowych. W marcu 2024 roku Spółka, w celu sprawniejszego lokalizowania wycieków, kupiła korelator do precyzyjnej akustycznej lokalizacji wycieków wraz z niezbędnymi rejestratorami akustycznymi. (...).* (akta kontroli str. 731, 742)

1.7. Zgodnie z wymogiem określonym w art. 20 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, Przedsiębiorstwo określiło na okres trzech lat taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, z tego w okresie objętym kontrolą obowiązywała taryfa zatwierdzona decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 15 października 2019 r., a następnie decyzją z dnia 15 maja 2023 r. Taryfa została określona na podstawie niezbędnych przychodów po dokonaniu ich alokacji na poszczególne taryfowe grupy odbiorców usług, a ceny i stawki opłat określone w taryfie były różnicowane dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług na podstawie udokumentowanych różnic kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, czym spełniono obowiązek określony odpowiednio w art. 20 ust. 2 i ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Zgodnie z art. 20 ust. 5 tej ustawy, ewidencja księgowa Spółki umożliwia: wydzielenie kosztów stałych i zmiennych, przychodów związanych z poszczególnymi rodzajami działalności przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a także w odniesieniu do poszczególnych taryf; ustalenie kosztów związanych z działalnością inwestycyjną w poprzednich trzech latach obrachunkowych; dokonanie alokacji niezbędnych przychodów według taryfowych grup odbiorców usług.

W sprawie realizacji przez Spółkę obowiązku określonego w § 3 pkt 1 lit. d) rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków⁶¹, tj. obowiązku opracowania taryfy za wodę i ścieki w sposób zapewniający motywowanie odbiorców usług do racjonalnego korzystania z wody i ograniczania zanieczyszczenia ścieków, Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) *zapewnienie motywowania odbiorców usług do racjonalnego korzystania z wody realizowane jest poprzez montaż wodomierzy o lepszych parametrach pomiarowych (...), które w wielu przypadkach powodują nieznaczne, ale jednak wzrosty ilości sprzedanej wody. Powyższe wynika z faktu, iż wodomierze o lepszych parametrach pomiarowych posiadają niższe progi rozruchowe (większa dokładność pomiaru), co powoduje, że nawet najmniejsze przecieki urządzeń Odbiorcy usług będą liczone przez wodomierz. Kolejnym elementem motywującym (...) jest ustalanie cen wody na poziomie adekwatnym do poniesionych kosztów na ujmowanie i dostarczanie wody oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, w tym poprzez wliczanie jak najniższych*

⁶¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1074.

kosztów utrzymania urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w opłatach abonamentowych. Kolejnym elementem motywującym (...) jest w sposób czytelny pokazywanie na przekazywanych Odbiorcom usług fakturach cen za jaką jest sprzedawana woda. Jeszcze innym jest również prowadzenie działań informacyjnych pokazujących prawidłowość korzystania z instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych.
(akta kontroli str. 730, 741, 754-814)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie od 31 sierpnia 2023 r.⁶² do 16 lutego 2024 r. Spółka korzystała z usług wodnych – wprowadzała ścieki (wody popłuczne) pochodzące ze stacji uzdatniania wody w miejscowości Bartkowo do wód urządzenia melioracji wodnych podstawowych kanału „Bartkowo” bez pozwolenia wodnoprawnego wymaganego dyspozycją przepisu art. 389 pkt 1 w zw. z art. 35 ust. 3 pkt 5 ustawy Prawo wodne. Wprawdzie Spółka złożyła przed upływem ww. terminu wnioski o wydanie kolejnego pozwolenia wodnoprawnego, jednak nastąpiło to zaledwie 20 dni przed tą datą (tj. 11 sierpnia 2023 r.). Przedsiębiorstwo nie skorzystało przy tym z możliwości określonej w art. 414 ust. 2 cyt. ustawy, tj. nie złożyło - w terminie 90 dni przed upływem ww. okresu - wniosku o ustalenie kolejnego okresu obowiązywania dotychczasowego pozwolenia.

Brak wymaganego pozwolenia wodnoprawnego wiązał się z koniecznością wnoszenia przez Spółkę podwyższonej opłaty za ww. usługę wodną. Zgodnie z informacją z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich⁶³ opłata za III kwartał 2023 r. wyniosła 4 zł, za IV kwartał 2023 r. – 60 zł. Dariusz Pasik, Kierownik WWiK wyjaśnił, iż koszty związane z opłatą za okres od stycznia 2024 r. do dnia wydania pozwolenia znane będą nie wcześniej niż w maju 2024 r.

(akta kontroli str. 23, 34-38, 123-141, 350)

Prezes Zarządu wyjaśnił: Spółka rozpoczęła przygotowania do uzyskania nowego pozwolenia wodnoprawnego już w grudniu 2022 roku, poprzez poszukiwanie wykonawcy, który przygotowałby operat wodnoprawny na potrzeby uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków popłucznych z ujęcia wody Bartkowo. Niestety znalezienie Wykonawcy udało się dopiero w marcu 2022 r. Gotowy do złożenia operatu wraz z przygotowanym wnioskiem o wydanie pozwolenia wodnoprawnego otrzymaliśmy na początku sierpnia 2023 r. i niezwłocznie go złożyliśmy. Spółka nie skorzystała z możliwości określonej w art. 414 ust. 2 ustawy Prawo wodne (...) gdyż z doświadczenia własnego oraz innych Spółek branżowych a także Wykonawcy operatu, wynikało, że w związku z zmianą przepisów zmienił się również zakres operatu (...), co było dotychczas dla Wód Polskich podstawą uzasadniającą odmowę przedłużenia okresu obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego wskazaną w art. 414 ust. 6 Prawa Wodnego. W związku z powyższym już na etapie rozpoczęcia prac nad wnioskiem o wydanie pozwolenia wodnoprawnego podjęliśmy decyzję o przygotowywaniu nowego operatu wodnoprawnego. (...) W naszej opinii w Ustawie Prawo Wodne nie ma wskazanego terminu w jakim powinien zostać złożony operat wodnoprawny o wydanie pozwolenia wodnoprawnego jak również nie ma wskazanego terminu, w jakim Wody Polskie powinny rozpatrzyć taki wniosek o wydanie pozwolenia wodnoprawnego przed upłynięciem terminu obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego w przypadku kontynuacji działalności zgodnie z dotychczasowym pozwoleniem wodnoprawnym a wskazany powyżej 90 dniowy okres dotyczy wyłącznie wniosków o ustalenie kolejnego okresu obowiązywania takiego pozwolenia.

(akta kontroli str. 729, 737-738)

⁶² Do tego dnia obowiązywała decyzja nr 47/XIII-OŚ/13 (znak: OS.6341.59.2013.BG) z dnia 11 września 2013 r.

⁶³ Dalej: PGWWP.

NIK nie podziela stanowiska Spółki. Z przepisu art. 414 ust. 2 ustawy Prawo wodne nie wynika, że strona składając wniosek musi wykazać okoliczności, których poprzedni operat wodnoprawny nie obejmował, a które są wymagane w odniesieniu do tego opracowania według przepisów ustawy obowiązującej na dzień składania wniosku. Ustawodawca nie nałożył zatem na stronę, która legitymowała się pozwoleniem wodnoprawnym wydanym w poprzednim stanie prawnym, żadnych dodatkowych obowiązków mających na celu dostosowanie tamtych decyzji do aktualnego reżimu prawnego⁶⁴.

Spółka, nie wykazała ponadto na żądanie kontrolera NIK⁶⁵ zmian w dotychczas obowiązującym operacie wodnoprawnym, które skutkowałyby brakiem możliwości złożenia oświadczenia, że dane w nim zawarte zachowały aktualność (wymóg taki wynikał z art. 414 ust. 3 ustawy Prawo wodne). Tym samym Przedsiębiorstwo było jedynie zobligowane złożyć w wymaganym terminie (tj. 90 dni przed upływem terminu ważności dotychczasowego pozwolenia) stosowny wniosek o ustalenie kolejnego okresu jego obowiązywania, załączyć do niego operat, na podstawie którego wydano dotychczasowe pozwolenie, oraz wskazane wyżej oświadczenie. Co istotne, nawet jeśli organ (PGWWP) nie wydałby decyzji przed upływem terminu ważności dotychczasowego pozwolenia, to nie zostałoby ono wygaszone do dnia zakończenia postępowania administracyjnego w sprawie.

NIK nadmieniał także, iż wniosek o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego został złożony jedynie 20 dni przed upływem terminu ważności dotychczasowej decyzji, podczas gdy PGWWP przeprowadzenie postępowania administracyjnego w sprawie wydania pozwolenia wodnoprawnego trwa co najmniej miesiąc. W omawianym przypadku wniosek został złożony w PGWWP w dniu 11 sierpnia 2023 r., a decyzja została wydana 16 lutego 2024 r., czyli po upływie ponad pół roku.

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2021-2023 Przedsiębiorstwo posiadało zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków oraz pozwolenia wodnoprawne na pobór wód z eksploatowanych ujęć wody. W sześciu z siedmiu przypadków, gdzie ścieki były odprowadzane do wód lub ziemi, Spółka posiadała także pozwolenia wodnoprawne na tę usługę wodną. Wyjątek dotyczył ujęcia Bartkowo, gdzie w okresie od 1 września 2023 r. do 16 lutego 2024 r. ścieki były wprowadzane do wód bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego, z związku z czym Spółka była zobowiązana wnosć podwyższoną opłatę za tę usługę. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK (19 kwietnia 2024 r.) opłata ta wyniosła 64 zł.

Spółka była wyposażona w sprzęt przeznaczony do wykrywania strat wody, lokalizowania przecieków i usuwania awarii wodociągowych. Analiza wybranych wodomierzy ultradźwiękowych oraz służących do pomiaru wody surowej wykazała, że posiadały one ważną cechę legalizacyjną. Przedsiębiorstwo dysponowało także w całym badanym okresie systemem monitorowania urządzeń wodociągowych w dziewięciu z 11 stref dystrybucji wody. W trakcie kontroli NIK (w kwietniu 2024 r.) wdrożono ponadto system monitorowania sieci wodociągowych dla większości eksploatowanych ujęć wody. Zadania związane z eksploatacją urządzeń i sieci wodociągowych, w tym obejmujące ograniczanie strat wody, realizowali pracownicy posiadający odpowiednie kwalifikacje i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Przedsiębiorstwo nie wprowadziło pisemnych zasad w zakresie sporządzania bilansu wody, monitorowania strat wody, wyznaczania wskaźników strat wody i wskaźników awaryjności. Posiadało natomiast procedury dotyczące rejestrowania awarii sieci i ich usuwania.

⁶⁴ Wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 8 lipca 2020 r. II SA/Rz 329/20; , wyrok WSA w Krakowie z dnia 26 lutego 2019 r. II SA/Kr 1541/18; wyrok WSA w Krakowie z dnia 28 czerwca 2019 r. II SA/Kr 473/19.

⁶⁵ Pismem z 19 marca 2024 r.

Zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, Spółka opracowała wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w jej posiadaniu oraz wskazała w nim przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody, w tym polegające na wymianie na nowe starszych, bardziej awaryjnych odcinków sieci wodociągowych. Zadania te realizowano stosownie do posiadanych możliwości finansowych, w tym w większości środkami własnymi Przedsiębiorstwa. Stosownie do wymogów określonych przepisami cyt. ustawy, Spółka określiła taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zapewniając motywowanie odbiorców usług do racjonalnego korzystania z tych zasobów.

OBSZAR

2. Działania podejmowane przez przedsiębiorstwo wodociągowe w zakresie ograniczania strat wody.

Opis stanu faktycznego

2.1. Przedsiębiorstwo nie obliczało w latach 2021-2023 procentowego wskaźnika strat wody (wskaźnika WS) oraz wskaźników zalecanych przez IWA⁶⁶, tj. jednostkowego wskaźnika strat rzeczywistych – RLB, wskaźnika objętości wody niedochodowej – NRW, wskaźnika strat nieuniknionych – UARL, infrastrukturalnego indeksu wycieków – ILI (ostatni ze wskaźników dla celów poglądowych). Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka informuje, pomimo faktu, że obowiązujące prawo nie nakazywało obliczania ww. wskaźników, w okresie objętym kontrolą dokonywała obliczania (...): wskaźnika strat dla ujęć wody (...); wskaźnika strat na sieci wodociągowej (...); wskaźnika strat wody ogółem (...). Spółka jednocześnie nadmienia, że rozważając zakup systemu monitorowania sieci wodociągowych zwracała uwagę, aby wprowadzane rozwiązanie automatycznie wskazywało aktualne straty wody w tym poprzez wskazywanie różnych wskaźników. Wdrażany (...) w Spółce system monitoringu sieci wodociągowej (...) na podstawie pobranych informacji z urządzeń pomiarowych będzie automatycznie wskazywał oraz obliczał wskaźniki strat⁶⁷.*

(akta kontroli str. 730-731, 739, 742-744)

Spółka nie wyznaczała w badanym okresie ekonomicznego poziomu wycieków z sieci, w tym dla poszczególnych stref dystrybucji wody. Prezes Zarządu wyjaśnił: *(...) Powyższe wynika z faktu, że obowiązujące prawo nie obliuguje takich przedsiębiorstw jak nasze do wyznaczania takiego wskaźnika.*

(akta kontroli str. 731, 744)

W latach 2021-2023 Przedsiębiorstwo celem sporządzenia bilansu wody na bieżąco analizowało ilość wody: pobranej z ujęć – pomiar na podstawie wskazań wodomierzy (z aktualną cechą legalizacyjną) lub przepływomierzy; zakupionej hurtowo – pomiar na podstawie wskazań wodomierza⁶⁸; sprzedanej odbiorcom detalicznym – pomiary na podstawie wskazań wodomierzy⁶⁹ lub przeciętnych norm zużycia wody określonych

⁶⁶ IWA - ang. International Water Association.

⁶⁷ Strata względna $WLw = VmWL / Vmz \cdot 100\%$; Strata bezwzględna $Wlbw = VmWL / (X \cdot L \cdot dni) \cdot 1000\%$; Teoretyczny minimalny nocny przepływ $TMNP = 2 \cdot VmUARL / L \cdot dni / 20$; Minimalny nocny przepływ – MNP – najmniejsza z wartości przepływu zarejestrowana w godz. 1:00 – 5:00 rano w ciągu miesiąca bilansowego; K-wielokrotność teoretycznego minimalnego nocnego przepływu $K = MNP / TMNP$; Vmz – miesięczne zużycie – ilość wody, która została zużyta w DMA zarówno na sprzedaż, pobory technologiczne jak i straty wody; Vms – miesięczna sprzedaż; Vmt – miesięczny pobór technologiczny – woda na cele płukania sieci, czyszczenia hydrodynamicznego, cele p-poż, al.; Miesięczna strata – $VnWL = Vmz - Vms - Vmt$; Średnie dobowe zużycie – $Qsr.dz = Vmz / L \cdot dni$; Średnia dobową strata – $Qsr.dWL = VmWL / L \cdot dni$; Średnia godzinowa strata – $Qsr.hWL = Qsr.dWL / 24$; Straty pozorne – $VmAL = Vms \cdot AL.F1$, gdzie AL.F1 – przelicznik zgodnie z IWA; Straty rzeczywiste – $VmRL = VmWL - VmAL$; Straty nieuniknione – $VmUARL = (18 \cdot Lm + 25 \cdot Lp + 0,8 \cdot Nc) \cdot Psr \cdot 100 / 9,81 \cdot L \cdot dni / 1000$; Infrastrukturalny wskaźnik wycieków – $ILI = VmRL / VmUARL$.

⁶⁸ Wodomierz był własnością podmiotu, od którego zakupywano wodę. Posiadał on ważną cechą legalizacyjną.

⁶⁹ Kwestia legalizacji wodomierzy zainstalowanych u odbiorców została szerzej opisana w punkcie 2.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody (dla odbiorców nieposiadających wodomierza⁷⁰).

Ilość wody pobranej na potrzeby własne, technologiczne Przedsiębiorstwa nie była ustalana na podstawie wskazań przyrządu pomiarowego, tylko szacunkowo. Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) Woda wykorzystana przez Spółkę na cele własne to: 1) płukanie sieci wodociągowych jako działanie eksploatacyjne tj. oczyszczenie sieci z zanieczyszczeń. (...) Działania takie (...) dodatkowo eliminują potencjalne zastoiska w sieciach wodociągowych, w których może dochodzić do rozwoju różnego rodzaju bakterii (...). Jest to działanie profilaktyczne (...). Płukanie sieci (...) wykonywane może być również w przypadku przekroczenia parametrów fizykochemicznych lub mikrobiologicznych, stwierdzonych na podstawie badań laboratoryjnych (...) w ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (...). Dodatkowo, płukanie (...) prowadzone jest po zgłoszeniach reklamacyjnych ze strony klientów (...). Sposób obliczenia: $45\text{m}^3 \cdot \text{każdy rozpoczęty km sieci} \cdot \text{rok}$ (dla ujęcia SUW Włodkowice $15\text{m}^3 \cdot \text{każdy rozpoczęty km sieci} \cdot \text{rok}$); 2) płukanie sieci wodociągowych i/lub przyłączy wodociągowych po awariach, pracach remontowych (...); Sposób obliczenia: $18\text{m}^3 \cdot \text{sztuk awarii}$; 3) płukanie po chlorowaniu nowowyprowadzonych odcinków sieci i przyłączy wodociągowych. Sposób obliczenia: $18\text{m}^3 \cdot \text{na każde 100m wybudowanej sieci}$; $6\text{m}^3 \cdot \text{każde nowe przyłącze}$. Prezes Zarządu wyjaśnił ponadto: Nadmieniamy jednocześnie, że w lutym 2024 r. Spółka zamówiła wodomierze, które będą montowane na hydrantach podczas procesu płukania sieci wodociągowych i jednoznacznie będą wskazywać ilość zużytej wody na ww. cele technologiczne.

(akta kontroli str. 227, 238, 249, 260, 271, 282, 293, 304, 315, 326, 337, 345, 351-353, 728)

Jarosław Wilczyński, Mistrz ds. Eksploatacji Urządzeń Wodociągowych wyjaśnił: (...) W celu rzeczywistego określania ilości wody zużytej na cele własne tj. płukanie przyłączy i sieci wodociągowych, Przedsiębiorstwo dokonało zakupu wodomierzy ultradźwiękowych (...) za kwotę 22.060 zł netto. Na dzień 18.04.2024 r. urządzenia zostały dostarczone do Spółki i są uzbijane celem ich prawidłowego zastosowania (...). Na potrzeby prawidłowego wykorzystania urządzeń, zostanie przygotowana instrukcja dla pracowników, z planowanym terminem wdrożenia do dnia 01.05.2024 r. oraz utworzona grupa bilingowa w systemie do odczytu wodomierzy pod nazwą „Sieci wodociągowe – woda własna”. Planowany odczyt urządzeń raz w miesiąca, poprzez odczyt zdalny.

(akta kontroli str. 1478-1479)

Wykonane przez NIK obliczenia strat wody w 11 strefach dystrybucji, na podstawie procentowego wskaźnika strat wody (wskaźnika WS) oraz wskaźników zalecanych przez IWA, tj. jednostkowego wskaźnika strat rzeczywistych – RLB, wskaźnika objętości wody niedochodowej – NRW, wskaźnika strat nieuniknionych – UARL, infrastrukturalnego indeksu wycieków – ILI wykazały, że w latach 2021-2023:

1) w strefie Borzym:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (wskaźnik WS) był wysoki w całym badanym okresie, tj. wyniósł 26,6% w 2021 r., po czym nieznacznie zmalał do 24,4% w 2022 r., jednak w kolejnym roku znacznie wzrósł (do 29,1%), przekraczając poziom z 2021 r.;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 przyłącze (jednostkowy wskaźnik strat rzeczywistych RLB2) wyniosła 137,2 dm³/przyłącze w 2021 r., 134,5 dm³/przyłącze w 2022 r. oraz 156,8 dm³/przyłącze w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (wskaźnik NRW) wyniosła 30,2% w 2021 r. (wartość

⁷⁰ Dz.U. Nr 8, poz. 70. O rozliczeniach ryczałtowych za wodę szerzej mowa w punkcie 2.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

ta była wyższa o 3,6 p.p. od WS), 28,2% w 2022 r. (3,8 p.p.) i 33,0% w 2023 r. (3,9 p.p.); jednak nie nastąpiła poprawa tej relacji w 2023 r. w stosunku do 2021 r.

W sprawie przyczyn braku poprawy wyników Przedsiębiorstwa w zakresie ograniczania strat wody w strefie Borzym, Prezes Zarządu wyjaśnił: *W ocenie Spółki przyczyną (...) jest fakt, iż w studniach głębinowych zamontowane są wodomierze kolanowe, których konstrukcja powoduje, że dokładność pomiarowa mieści się raczej w górnych granicach dopuszczalnych norm, co powoduje, że istnieje duże prawdopodobieństwo zawyżania ilości wody pobranej ze studni. Jednocześnie należy nadmienić, że istnieje również obawa, że nie utrzymują one normatywnych parametrów dokładności pomiaru wody przez cały okres legalizacji. Spółka w celu wyeliminowania ww. zjawiska w grudniu 2023 r. zamówiła przepływomierze firmy (...), których konstrukcja nie wymaga odcinków prostych przed i za urządzeniem pomiarowym, co zagwarantuje poprawność pomiaru w ich lokalizacji. Dostarczone w marcu 2024 przepływomierze, zostaną w najbliższym czasie zamontowane, zastępując obecnie eksploatowane wodomierze kolanowe. Działania te prawdopodobnie wpłyną na poprawę wskaźników strat wody. Zamówione przepływomierze zostaną zamontowane na ujęciach Borzym, Chwarstnica, Chlebowo oraz Steklna.*

(akta kontroli str. 234-244, 731, 744-745)

2) w strefie Chlebowo:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) był wysoki w całym badanym okresie, tj. wyniósł 40,6% w 2021 r., po czym w 2022 r. zmalał do 29,7% (spadek o 10,9 p.p.), jednak nie była to poprawa trwała, bowiem w 2023 r. wskaźnik niemal powrócił do poziomu z 2021 r. osiągając wartość 39,1%;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 km sieci (jednostkowy wskaźnik strat rzeczywistych RLB1) wyniosła 5,9 m³/km w 2021 r., po czym zmalała do 4,8 m³/km w 2022 r., a następnie powróciła do poziomu z 2021 r. osiągając 5,9 m³/km w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 43,7% w 2021 r. (o 3,1 p.p. więcej od WS), 32,5% w 2022 r. (2,8 p.p.) i 42,3% w 2023 r. (3,1 p.p.), jednak nie nastąpiła poprawa tej relacji w 2023 r. w stosunku do 2021 r.

W sprawie przyczyn braku poprawy wyników Przedsiębiorstwa w zakresie ograniczania strat wody w strefie Chlebowo, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka podejrzewa, że głównym powodem wykazywanych dużych strat wody w tej strefie jest wiek oraz stan sieci wodociągowej w dużej części strefy dystrybucji, w tym w szczególności: - sieć wodociągowa pomiędzy miejscowościami Chlebowo oraz Stare Brynki (około 1500 m.b., wykonana z PVC), która została wybudowana w trudnym terenie (grunt gliniasty z dużą ilością kamieni), bez zastosowania podsypki i obsypki rurociągu. Ze względu na lokalizację sieci w pobliżu pól uprawnych, przejazd ciężkiego sprzętu rolniczego, powoduje uszkodzenia sieci wodociągowej; - sieć wodociągowa w miejscowościach Stare Brynki oraz Raczki (około 2500 m.b.) wykonana z rur stalowych oraz azbestocementowych, zlokalizowana w części na terenach prywatnych oraz w części w gruntach o dość znacznej przepuszczalności uniemożliwiającej szybkie zlokalizowanie wycieku. Spółka stara się na bieżąco kontrolować sieć, ale wycieki na poziomie 1,0 – 2,0 m³/h są trudne do lokalizacji, nawet przy użyciu geofonu. Spółka również planuje wymianę dużej części przedmiotowej sieci wodociągowej w najbliższych latach, co w naszej opinii wpłynie znacząco na zmniejszenie strat wody. Zadanie „Budowa sieci wodociągowej w m. Stare Brynki (azbestocement)” o wartości 950 tys. zł zostało ujęte w planie 2024-2029, z przewidywanym okresem realizacji w latach 2025-2026 i 2029 roku.*

(akta kontroli str. 245-255, 442, 731-732, 745-746)

3) w strefie Chwarstnica:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) był wysoki, tj. wyniósł 21,1% w 2021 r., po czym nieznacznie zmalał do 19,9% w 2022 r., a następnie ponownie wzrósł osiągając w 2023 r. wartość wyższą niż w 2021 r., tj. 22,2%;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 km sieci (RLB1) wyniosła 2,1 m³/km w latach 2021-2022, a następnie 2,5 m³/km w 2023 r.; jednak nie nastąpiła poprawa wartości tego wskaźnika w 2023 r. w stosunku do 2021 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 24,5% w 2021 r. (o 3,5 p.p. więcej od WS), 23,5% w 2022 r. (3,7 p.p.) i 26,2% w 2023 r. (4,0 p.p.), jednak nie nastąpiła poprawa tej relacji w 2023 r. w stosunku do 2021 r.

W sprawie przyczyn braku poprawy wyników Przedsiębiorstwa w zakresie ograniczania strat wody w strefie Chwarstnica, Prezes Zarządu wyjaśnił: *W opinii Spółki główną przyczyną strat wody jest wiek oraz materiał, z jakiego są wykonane istniejące w miejscowości sieci oraz lokalizacja miejscowości, w której są bardzo płytko zlokalizowane wody gruntowe utrudniające lokalizację przecieków, ze względu na fakt, iż małe przecieki rozpryskują się w wodach gruntowych. Spółka po zakupie korelatora będzie miała możliwość szybszej weryfikacji stanu sieci oraz lokalizacji przecieków.*

(akta kontroli str. 256-266, 732, 746-747)

4) w strefie Drzenin:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) wyniósł 18,5% w 2021 r., po czym wzrósł do 25,7% w 2022 r., a następnie zmalał do 2,9% w 2023 r.;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 km sieci (RLB1) wyniosła 3,7 m³/km w 2021 r., 5,8 m³/km w 2022 r. i 0,5 m³/km w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 22,3% w 2021 r. (o 3,8 p.p. więcej od WS), 29,8% w 2022 r. (4,2 p.p.); 8,3% w 2023 r. (o 5,4 p.p. więcej od WS).

W sprawie przyczyn znacznej poprawy wskaźników strat wody w strefie Drzenin, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Powodem znacznego obniżenia strat w strefie Drzenin, jest zlokalizowany w 2023 r. wyciek wody przy zbiorniku retencyjnym na terenie SUW-u. Dodatkowo wpływ na poprawę wskaźników miały usunięte na sieci wodociągowej dwie awarie w 2022 r. oraz jedna w 2023 r. oraz wymiana części sieci azbestocementowej w roku 2021. Ze względu na ograniczoną diagnostykę sieci wodociągowej, tj. wyłącznie na podstawie wskazań przepływomierza wody wprowadzanej do sieci wodociągowej, lokalizacja wycieków na sieci jest trudna do wykonania oraz czasochłonna, dla rozbudowanej sieci wymaga odłączania poszczególnych rejonów i obserwowania ilości wprowadzanej wody do sieci.*

(akta kontroli str. 267-277, 732, 747)

5) w strefie Gryfino:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) wykazywał tendencję spadkową w całym badanym okresie, tj. wyniósł 25,5% w 2021 r., 23,6% w 2022 r., po czym zmalał do 17% w 2023 r.;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 przyłączy (RLB2) wprawdzie wykazywała trend spadkowy, jednak w całym badanym okresie była wysoka, tj. wyniosła 329,5 dm³/przyłączy w 2021 r., 292,1 dm³/przyłączy w 2022 r., 188,4 dm³/przyłączy w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 27,2% w 2021 r. (o 1,7 p.p. więcej od WS), 25,6% w 2022 r. (2,0 p.p.) i 19,6% w 2023 r. (2,5 p.p.); jednak nie nastąpiła poprawa tej relacji w 2023 r. w stosunku do 2021 r.;

- straty rzeczywiste wody w stosunku do poziomu minimalnego, jaki mógł zostać osiągnięty w prawidłowo eksploatowanym systemie wodociągowym (wskaźnik ILI^{71} obliczony dla celów poglądowych) wyniosły 3,8 w 2021 r., 3,4 w 2022 r. i 2,2 w 2023 r. (poprawa ze stanu niedopuszczalnego do stanu średniego).

W sprawie przyczyn częściowej poprawy wskaźników strat wody w strefie Gryfino, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Powodem spadku poziomu strat (...) jest usunięcie awarii sieci wodociągowej w latach 2021-2022 (...). Ze względu na ograniczoną diagnostykę sieci wodociągowej, tj. wyłącznie na podstawie wskazań przepływomierza wody wprowadzanej do sieci wodociągowej, lokalizacja wycieków na sieci jest trudna do wykonania oraz czasochłonna dla tak rozbudowanej sieci, wymaga odłączania poszczególnych rejonów i obserwowania ilości wprowadzonej wody do sieci.*

(akta kontroli str. 222-233, 732-733, 747-748)

6) w strefie Sobiemyśl:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) wprawdzie wykazywał trend spadkowy, jednak w całym badanym okresie był wysoki, tj. wyniósł 38,5% w 2021 r., 32,7% w 2022 r. oraz 27,1% w 2023 r.;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 km sieci (RLB1) wyniosła 4,5 m³/km w 2021 r., 3,2 m³/km w 2022 r. i 2,6 m³/km w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 41,7% w 2021 r. (o 3,2 p.p. więcej od WS), 36,6% w 2022 r. (3,9 p.p.) i 31,2% w 2023 r. (4 p.p.), jednak nie nastąpiła poprawa tej relacji w 2023 r. w stosunku do 2021 r.

W sprawie przyczyn poprawy wskaźników strat wody w strefie Sobiemyśl, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka informuje, że w związku z zauważonymi stratami wody w miejscowości Sobiemyśl w roku 2021 został przygotowany projekt przebudowy odcinka sieci wodociągowej. Wykonanie zaprojektowanego odcinka nastąpiło w latach 2022 oraz 2023. Kolejnymi przyczynami tak dużych strat wody może być nieuprawniony pobór wody, który może występować na terenie ogrodów działkowych przy budynkach wielorodzinnych, na których zlokalizowana jest instalacja wodociągowa nie należąca do Spółki. Wydział wodociągów planuje, przy współpracy z Działem Kontroli Wewnętrznej w okresie wiosenno-letnim przeprowadzić szczegółową kontrolę odbiorców usług na wskazanym powyżej terenie. Poza tym część sieci wodociągowej przebiega przez teren prywatny, co również prawdopodobnie ma wpływ na lokalizację i usuwanie przecieków. Spółka planuje w kwietniu 2024 r. wyłączyć część sieci przebiegającą przez tereny prywatne. Kolejnym elementem mającym wpływ na wielkość przecieków jest wiek oraz stan sieci wodociągowej w całej strefie dystrybucji wody.*

(akta kontroli str. 289-299, 733, 748-749)

7) w strefie Steklno:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) wyniósł 21,1% w 2021 r., 21,2% w 2022 r., po czym zmalał do 20% w 2023 r.;

⁷¹ Wskaźnik ILI nie stanowił podstawy do oceny Spółki w niniejszej kontroli NIK. Dla celów kontroli przyjęto, iż w zależności od uzyskanej wartości indeksu ILI rozróżniamy techniczny stan sieci:

- bardzo dobry - gdy $ILI < 1,5$
- dobry - gdy $1,5 < ILI < 2,0$
- średni - gdy $2,0 < ILI < 2,5$
- słaby - gdy $2,5 < ILI < 3,0$
- bardzo słaby - gdy $3,0 < ILI < 3,5$
- niedopuszczalny - gdy $ILI > 3,5$.

- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 przyłącze (RLB2) wyniosła 68,5 dm³/przyłącze w 2021 r., 76,4 dm³/przyłącze w 2022 r. oraz 70,1 dm³/przyłącze w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 23,9% w 2021 r. (o 2,8 p.p. więcej od WS), 23,8% w 2022 r. (2,6 p.p.) oraz 22,8% w 2023 r. (2,8 p.p.), jednak nie nastąpiła poprawa tej relacji w 2023 r. w stosunku do 2021 r.

W sprawie działań na rzecz ograniczenia strat wody podejmowanych w strefie Steklno, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Specyfiką miejscowości Steklno jest to, że w dużej części jest to zabudowa letniskowa. Odczyty wodomierzy u Odbiorców usług, do czasu wymiany na wodomierze ze zdalnym odczytem, jest mocno utrudniony, przez co powstają znaczne różnice pomiędzy ilością wody wprowadzonej do sieci wodociągowej, a wodą sprzedaną (zafakturowaną). Spółka od lipca 2023 r. prowadzi sukcesywną wymianę wodomierzy w miejscowości Steklno oraz Steklino, na wodomierze ze zdalnym odczytem, co znacznie poprawi jakość rozliczania zużytej wody. Niestety ze względu na brak dostępu do nieruchomości, wynikający z rekreacyjnego charakteru miejscowości Steklno, proces wymiany wodomierzy również jest utrudniony. Planowany termin zakończenia wymiany wodomierzy w całej miejscowości Steklno to 30.09.2024 r.*

(akta kontroli str. 300-310, 733-734, 749-750)

8) w strefie Weltyń:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) wyniósł 14,8% w 2021 r., 13,2% w 2022 r., po czym znacząco wzrósł w 2023 r. osiągając wartość 23,4%;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 przyłącze (RLB2) wyniosła 61,8 dm³/przyłącze w 2021 r., 57 dm³/przyłącze w 2022 r. oraz 109,8 dm³/przyłącze w 2023 r., jednak nie nastąpiła poprawa wartości tego wskaźnika w 2023 r. w stosunku do 2021 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) była wysoka i wyniosła 22,4% w 2021 r. (o 7,6 p.p. więcej od WS), 20,3% w 2022 r. (7,1 p.p.) i 31% w 2023 r. (7,6 p.p.).

W sprawie przyczyn braku poprawy wyników Przedsiębiorstwa w zakresie ograniczania strat wody w strefie Weltyń, Prezes Zarządu wyjaśnił: *W ocenie Spółki główny wpływ na poziom strat w tej strefie dystrybucji ma wiek oraz stan techniczny istniejącej sieci wodociągowej, która w większości wykonana jest z PVC (około 6,8 km) oraz w części z innych materiałów w tym ze stali oraz przyłączy wodociągowych wykonanych w przeważającej mierze z rur stalowych. Teren na jakim jest zlokalizowana miejscowość leży w pobliżu jeziora co powoduje, że większość przecieków ujawnia się w późnym stadium, tj. gdy przeciek jest już na tyle duży, że pojawia się na powierzchni terenu. Powyższe wynika z faktu, że przecieki o małym natężeniu rozplývają się w wodach gruntowych spływających do jeziora. Dodatkowym czynnikiem jest nierównomierność odczytów wodomierzy, ze względu na brak odczytu radiowego. Dopiero w czerwcu 2023 r. została zakończona wymiana wodomierzy na wodomierze ze zdalnym odczytem.*

Zadanie „Budowa sieci wodociągowej w rejonie ul. Polnej w Weltyniu” o wartości 1 mln zł zostało ujęte w planie 2024-2029, z przewidywanym okresem realizacji w latach 2026-2027.

(akta kontroli str. 311-321, 442, 734, 750-751)

9) w strefie Włodkowice:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) wyniósł 21,9% w 2021 r., po czym stopniowo malał, osiągając poziom 16,2% w 2022 r. oraz 14% w 2023 r.;

- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 km sieci (wskaźnik RLB1) wyniosła 0,9 m³/km w 2021 r. oraz 0,7 m³/km w latach 2022-2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) była wysoka i wyniosła 31,6% w 2021 r. (o 9,8 p.p. więcej od WS), 25,6% w 2022 r. (9,4 p.p.) i 23,2% w 2023 r. (9,2 p.p.).

W sprawie działań w zakresie ograniczania strat wody w strefie Włodkowice, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Przyczyną strat wody w przedmiotowej strefie jest proces oczyszczania wody na Stacji Uzdatniania Wody oraz warunki hydrogeologiczne (duża zawartość chlorków) w miejscu ujęcia wody. W celu spełnienia wymagań wynikających z rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie jakości wody wprowadzanej do sieci wodociągowej, konieczne było zaprojektowanie dodatkowego procesu zmiękczenia wody ujmowanej. Z uwagi na sposób realizacji procesu technologicznego, tj. konieczność wykonywania regeneracji żywic jonowymiennych, duża ilość wody zużywana jest właśnie na ten proces. Spółka w momencie projektowania ujęcia w roku 2009, podnosiła kwestię, że stacja będzie mniej ekonomiczna w trakcie eksploatacji. Spółka jako jedno z rozwiązań proponowała Gminie Gryfino jako inwestorowi modernizację ujęcia wody w miejscowości Steklna oraz budowę sieci wodociągowej pomiędzy miejscowościami Steklna i Włodkowice. W naszej ocenie rozwiązanie takie byłoby droższe pod względem inwestycyjnym o kilka milionów złotych, ale tańsze pod kątem eksploatacji całego systemu dystrybucji wody, w tym również pod kątem strat wody. Realizacja takiego rozwiązania dla potrzeb 21 odbiorców ostatecznie byłaby ekonomicznie nieuzasadniona.*

(akta kontroli str. 322-332, 734-735, 751)

10) w strefie Wysoka Gryfińska:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do systemu wodociągowego (WS) wprawdzie zmniejszył się w badanym okresie, ale nadal był wysoki - wyniósł 32,7% w 2021 r., 38,2% w 2022 r. i 23,8% w 2023 r.;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 przyłączy (RLB2) była wysoka, tj. wyniosła 477,3 dm³/przyłączy w 2021 r., 572,5 dm³/przyłączy w 2022 r. i 350,7 dm³/przyłączy w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 35,3% w 2021 r. (o 2,6 p.p. więcej od WS), 40,7% w 2022 r. (2,5 p.p.) oraz 26,2% w 2023 r. (2,4 p.p.).

W sprawie przyczyn braku znaczącej poprawy w zakresie ograniczania strat wody w strefie Wysoka Gryfińska, Prezes Zarządu wyjaśnił: *W rozpatrywanej strefie w marcu 2023 r. wymieniono w całej miejscowości opomiarowanie wody u Odbiorców, na wodomierze ze zdalnym odczytem, co wpłynęło na wzrost w roku 2023 sprzedaży wody o około 28,7 punktu procentowego w stosunku do roku 2022 oraz obniżenie strat wody o około 15,4 punktu procentowego. Fakt, iż jako pierwsza, do wymiany wodomierzy na wodomierze ze zdalnym odczytem, została wytypowana właśnie ta strefa dostarczania wody wynikał głównie z zauważonego wzrostu poziomu strat wody oraz podejrzenia kradzieży wody przez Odbiorców usług. Dodatkowo Spółka podejrzewa nieprawidłową pracę zainstalowanego przepływomierza wody uzdatnionej. W związku z powyższym w lutym 2024 r. Spółka zamówiła nowy przepływomierz do pomiaru wody uzdatnionej wprowadzanej do sieci wodociągowej, gdzie mamy zastrzeżenia co do prawidłowości jego wskazań. Urządzenie według informacji dostawcy, ma do nas dotrzeć około 10 kwietnia. Po zamontowaniu przepływomierza zostanie wykonana analiza bilansu wody. Kalibracja obecnie eksploatowanego przepływomierza, ze względu jego wiek oraz stan, jest nieopłacalna.*

(akta kontroli str. 333-343, 735, 752)

11) w strefie Parsówek:

- udział strat wody w stosunku do wody, jaka została wtłoczona do sieci wodociągowej⁷² (WS) był bardzo wysoki w latach 2021-2022 (wyniósł odpowiednio 56,8% i 38,7%), po czym istotnie zmalał do 4,6% w 2023 r.;
- dzienna wielkość strat wody przypadająca na 1 przyłączy (RLB2) była wysoka w latach 2021-2022 (wyniosła odpowiednio 517,8 dm³/przyłączy i 260,8 dm³/przyłączy), a następnie istotnie zmalała do 17,9 dm³/przyłączy w 2023 r.;
- ilość wody niedochodowej tj. niesprzedanej w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (NRWB) wyniosła 58,3% w 2021 r. (o 1,5 p.p. więcej od WS), 40,7% w 2022 r. (2,0 p.p.) i 7,9% w 2023 r. (3,2 p.p.).

W sprawie przyczyn znaczącej poprawy w zakresie ograniczania strat wody w strefie Parsówek, Prezes Zarządu wyjaśnił: *Wysokie wskaźniki strat wody (...) w latach 2021 oraz 2022 wynikają z faktu, iż na przełomie grudnia 2021 oraz stycznia 2022 wystąpiła awaria sieci wodociągowej, która została zlokalizowana dopiero po otrzymaniu odczytu (faktury) z wodomierza rozliczeniowego z dostawcą wody, tj. Wodociągi Zachodniopomorskie z Goleniowa (brak przesyłu danych on-line z tego wodomierza). Strata ta miała tak duży wpływ na poziom strat wody w okresie zarówno roku 2021 jak i 2022. Po usunięciu awarii wskaźnik strat wody wrócił do wcześniejszego poziomu.* (akta kontroli str. 278-288, 735, 752-753)

Mistrz ds. Eksploatacji Urządzeń Wodociągowych wyjaśnił: (...) do dnia 18.04.2024 r. w miejsce wodomierzy w studniach głębinowych, zostały zamontowane przepływomierze do pomiaru wody surowej (wydobywanej głębinowo) na ujęciach wody: 1) SUW Chlebowo – studnia nr 1 i nr 2, 2) SUW Chwarstnica – studnia nr 1, 3) SUW Sobiemyśl – studnia nr 1 i nr 2. Do zamontowania pozostały jeszcze przepływomierze na ujęciach wody: 1) SUW Chwarstnica – studnia nr 2, 2) SUW Steklna – studnia nr 2 i nr 3, 3) SUW Borzym – studnia nr 1 i nr 2. Planowany termin zakończenia prac został przewidziany do dnia 30.06.2024 r., gdyż w celu zamontowania powyższych przepływomierzy konieczna jest budowa studni pomiarowych. Istniejąca armatura i wielkość obudów studni głębinowych, nie pozwala na ich prawidłowy montaż. Zamówienie przepływomierzy nastąpiło w grudniu 2023 r. (...) na kwotę 18.125,19 Euro. Urządzenia zostały dostarczone do Przedsiębiorstwa w ostatnich dniach marca 2024 r. Zastosowanie przepływomierzy wpłynie na zwiększenie dokładności pomiaru na tym odcinku całego układu technologicznego, w poszczególnych strefach pomiarowych.

(akta kontroli str. 1478)

2.2. W latach 2021–2023 Przedsiębiorstwo w ramach monitoringu sieci wodociągowej:

- zamontowało wodomierze dla większości odbiorców wody i rozliczało ich za zużycie wody na podstawie wskazań wodomierzy, a w pojedynczych przypadkach ryczałtowo. Prezes Zarządu wyjaśnił: *Ilość rozliczeń ryczałtowych (...) kształtowała się następująco: 2021 - 8 szt. (w tym w strefie Gryfino – 4 szt., w strefie Chlebowo – 1 szt., w strefie Drzenin – 1 szt., w strefie Wełtyń – 1 szt., w strefie Steklna – 1 szt.); 2022 – 7 szt. (w tym w strefie Gryfino – 3 szt., strefie Chlebowo – 1 szt., strefie Drzenin – 1 szt., strefie Wełtyń – 1 szt., w strefie Steklna – 1 szt.); 2023 – bez zmian, jak w roku 2022. Spółka corocznie (poza rokiem 2021 ze względu na zagrożenie pandemią COVID 19) starała się zlikwidować ryczałty, jednakże ze względu na fakt, iż Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...) dopuszcza, w przypadku braku wodomierza, rozliczanie zużycia wody w oparciu o przeciętne normy zużycia wody (Na podstawie art. 27 ust. 3 ww. ustawy: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody – Dz.U. z 2002 r. nr 8, poz. 70), mieszkańcy nie wyrażali zgody na montaż wodomierzy (...). Możliwość taka wynika z faktu, że obecnie obowiązujące prawo nie wskazuje*

⁷² Obliczenia w tej strefie wykonane są jedynie dla wody uzdatnionej, ponieważ woda jest zakupywana hurtowo z innej spółki.

jednoznacznie konieczności montażu wodomierza na ww. cele oraz nie daje Przedsiębiorstwu prawa na ingerencję w wewnętrzną instalację Odbiorcy usług w celu zamontowania wodomierza bez zgody Odbiorcy usług. (...).

- zamontowało u części odbiorców wodomierze ze zdalnym odczytem - Prezes Zarządu wyjaśnił: *W roku 2023 Zarząd Spółki podjął decyzję o kompleksowej wymianie wodomierzy na wodomierze ze zdalnym (radiowym) odczytem. Do 31.12.2023 r. łącznie wymienionych zostało około 2 570 wodomierzy (wodomierze główne i podliczniki), co stanowi około 32% wszystkich wodomierzy zarejestrowanych w systemie bilingowym dla celów rozliczenia odbiorców. Spółka planuje, że wymiana wodomierzy na wodomierze z odczytem radiowym zakończy się do 30.06.2026 r.*
- wybudowało łącznie 9,09 km nowych sieci wodociągowych⁷³, z tego: 2,66 km w 2021 r., 2,37 km w 2022 r. oraz 4,06 km w 2023 r.;
- zarządzało ciśnieniem w sieciach wodociągowych w siedmiu z 11 stref dystrybucji wody; Prezes Zarządu wyjaśnił: *Zarządzanie ciśnieniem (...) polega na utrzymywaniu stałego ciśnienia wody włączanej do sieci poprzez montaż automatyki sterującej zestawami hydroforowymi (strefy: Steklno, Sobiemyśl, Drzenin, Chlebowo, Borzym, Włodkowice oraz częściowo strefa Gryfino). W pozostałych strefach (...) możliwości są ograniczone ze względu na fakt, iż są to ujęcia jednostopniowe (zasilane ciśnieniem pomp studni głębinowych) i w celu zmiany ciśnienia konieczne byłoby dobranie i zamontowanie nowych pomp głębinowych, gdyż to one odpowiadają za wysokość ciśnienia panującego w sieci; Spółka nie posiadała na sieciach reduktorów ciśnienia, Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) są to urządzenia, które montuje się na sieciach, w których niezbędne jest utrzymywanie wysokich ciśnień, tj. w przypadku sieci o dużej różnicy poziomów. Taka sytuacja nie występuje w przypadku sieci eksploatowanych przez Spółkę.*
- prowadziło obserwację minimalnych przepływów nocnych w dziewięciu z 11 stref dystrybucji wody; Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka prowadziła obserwację minimalnych przepływów nocnych w części stref (Chlebowo, Wysoka Gryfińska, Sobiemyśl, Borzym, Chwarstnica, Steklno, Wełtyń, Drzenin oraz częściowo Gryfino) przy wykorzystaniu Systemu Monitoringu Urządzeń Wodociągowych (Hydropartner) przez osoby obsługujące ujęcie Tywa. Nie prowadzono jednak obliczeń w zakresie minimalnych rozbiórów nocnych. W przypadku zauważenia wzrostu przepływów informowany o tym fakcie był Mistrz, który zarządzał sprawdzaniem poboru wody przez największych odbiorców oraz objazd i kontrolę sieci wodociągowej. Jednak ze względu na brak archiwizacji danych na komputerze, na którym zainstalowany był system, możliwe było sprawdzenie danych bieżących, więc były to działania bardzo mocno ograniczone. W chwili obecnej, po modernizacji ww. systemu, istnieje możliwość sprawdzenia historii zdarzeń przez operatorów a także przez inne osoby mające dostęp (Mistrz, Kierownik, Prezes, itp.) do systemu i analizowania zmian parametrów. Z informacji powyższych nie były wykonywane notatki, w związku z powyższym nie jesteśmy w stanie wskazać bardziej szczegółowych ustaleń.;*
- wprowadziło naklejki na hydranty, na których wskazano m.in., iż uprawnionymi do korzystania są pracownicy Przedsiębiorstwa oraz jednostki państwowej i ochotniczej straży pożarnej w akcjach gaśniczych, a wykorzystanie hydrantu przez osoby trzecie może być podstawą do wszczęcia postępowania karnego; na naklejkach zapisano ponadto, iż grzywna za nielegalny pobór wody wynosi 5 000 zł.; w 2023 r. Spółka zakupiła pokrywy nasad hydrantowych do monitorowania poboru wody z hydrantów; Prezes Zarządu wyjaśnił: *Przedsiębiorstwo informuje, że w kwietniu bieżącego roku planuje rozpoczęcie montażu na hydrantach*

⁷³ Sieci zostały wykonane z PE.

pierwszych 10 szt. pokryw nasad hydrantowych firmy (...) ze zdalnym monitoringiem poboru wody oraz wdrożenie systemu nadzoru nad tymi hydrantami. Mając jednak na uwadze fakt, iż dostawa wody na cele ppoż. jest zadaniem własnym gminy, trwa równocześnie proces uzgadniania z Gminą Gryfino sposobu rozliczania kosztów związanych z obsługą hydrantów, w tym również monitorowania poborów wody.

- *monitorowało odbiorców pod kątem wykrywania oraz wyeliminowania bezprawnych podłączeń do sieci wodociągowej, prowadziło działania pod kątem wykrywania i wyeliminowania niekontrolowanych miejsc poboru wody np. z hydrantów ppoż. itp.⁷⁴;*
- *nie prowadziło aktywnej kontroli wycieków - Prezes Zarządu wyjaśnił: Spółka obecnie jest na etapie wdrażania systemu monitoringu sieci, który umożliwi prowadzenie takich działań. Zakończenie wdrożenia systemu monitoringu sieci planowane jest na koniec kwietnia 2024 r, i jest to pierwszy etap. Będzie on obejmował 9 stref dostawy wody (Chlebowo, Wysoka Gryfińska, Drzenin, Wełtyń, Sobiemyśl, Borzym, Chwarstnica, Steklnio, oraz częściowo Gryfino). Podłączenie pozostałych stref dostarczania wody planowane jest do końca bieżącego roku, po zainstalowaniu na ujęciach urządzeń do przesyłu danych do systemu monitoringu urządzeń wodociągowych; Kierownik WWiK wyjaśnił ponadto: Spółka informuje, że (...) w miesiącu kwietniu został uruchomiony System monitoringu sieci wodociągowych dla części stref dystrybucji wody (tj. Borzym, Chlebowo, Chwarstnica, Drzenin, Sobiemyśl, Steklnio, Wełtyń, Wysoka Gryfińska oraz częściowo Gryfino – ujęcia Bartkowo, Dębce, Krzypnica). Już w pierwszych dniach funkcjonowania udało się wykryć jedną awarię, tj. w strefie dystrybucji wody Borzym. (...) Dodatkowym potwierdzeniem faktu wystąpienia awarii jest monitoring urządzeń wodociągowych, gdzie w historii pomiarów istnieje możliwość otwarcia wykresów pokazujących przebieg chwilowego zużycia wody i porównać z poprzednimi okresami. (...) W tym przypadku stwierdzono wzrost nocnego przepływu wody z 0-0,1 m³/h do 1-1,1 m³/h (...). Jednocześnie stwierdzono nieuzasadniony wzrost dziennego zużycia wody z średnio 28-37 m³/dobę do 49-62 m³/dobę (...). Jednocześnie zauważalny jest wzrost, w bieżącym miesiącu, współczynników strat.*
- *nie prowadziło procesu szybkiej detekcji wycieków - Prezes Zarządu wyjaśnił: Spółka będzie posiadała takie możliwości po zakupie korelatora wraz z osprzętem.*
- *nie wydzieliło stref pomiaru sieci wodociągowych.*
(akta kontroli str. 226, 237, 248, 259, 270, 281, 292, 303, 314, 325, 336, 730, 740-741, 842-846, 849-886, 891-905. 907-936, 938-961, 984, 1451-1456)

Mistrz ds. Eksploatacji Urządzeń Wodociągowych wyjaśnił: W trakcie prowadzonej w Przedsiębiorstwie kontroli, przez Najwyższą Izbę kontroli został zrealizowany zakup korelatora, który znacząco przyspieszy lokalizację wycieków na sieciach wodociągowych. Dostawa urządzenia, zakupionego za kwotę 45 050 zł netto nastąpiła w dniu 04.04.2024 r., natomiast w dniu 09.04.2024 r. pracownicy eksploatujący sieć wodociągową przeszli szkolenie z obsługi urządzenia. W ramach szkolenia praktycznego wytypowany został odcinek sieci wodociągowej pomiędzy SUW „Krzypnica”, a miejscowością Pniewo, co do którego mamy podejrzenia tj. niewidoczny wyciek (teren piaszczysty). Pierwsze prace z urządzeniem potwierdziły słuszność podejrzeń i wstępnie został określony odcinek sieci wodociągowej w miejscowości Nowe Czarnowo, na którym jest wyciek.

(akta kontroli str. 1478)

⁷⁴ O czym szerzej mowa w punkcie 2.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W okresie objętym kontrolą Spółka dokonywała pomiarów wody u części odbiorców na podstawie wskazań wodomierzy bez ważnej cechy legalizacyjnej. Ponadto, według stanu na 31 grudnia 2023 r. część hydrantów będących własnością Spółki nie była zaplombowana. Szerzej o tych kwestiach mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
(akta kontroli str. 1444-1445, 1447-1448, 1457-1458)

2.3. Zgodnie z obowiązującymi w Spółce procedurami dotyczącymi awarii⁷⁵, Przedsiębiorstwo dokumentowało zdarzenia awaryjne w postaci papierowych kart, których zapisy wprowadzano następnie do rejestru prowadzonego w postaci elektronicznej w arkuszu kalkulacyjnym Excel. W kartach wskazywano m.in.: rodzaj awarii; datę i godzinę jej zgłoszenia; lokalizację awarii; datę i godzinę rozpoczęcia oraz zakończenia prac; rodzaj uszkodzonego urządzenia wodociągowego, jego średnicę, materiał z jakiego był wykonany; wykaz osób biorących udział przy usuwaniu awarii; wykaz sprzętu użytego przy usuwaniu awarii i jego czas pracy; materiał zużyty do usunięcia awarii; czas usunięcia awarii; wstępne określenie przyczyn awarii. W kartach nie wskazywano informacji, czy nastąpiła przerwa w dostawie wody.

W latach 2021-2023 sporządzono łącznie 68 kart awarii przyłączy wodociągowych/ sieci wodociągowych/ instalacji wewnętrznych w stacjach uzdatniania wody, z tego 20⁷⁶ w 2021 r., 45⁷⁷ w 2022 r. oraz trzy⁷⁸ w 2023 r. Jako przyczynę wystąpienia awarii wskazywano: kolmatację⁷⁹ rurociągu (jeden przypadek w 2021 r.), uszkodzenie sieci, w tym przez firmę zewnętrzną (jeden w 2021 r., jeden w 2022 r.), uszkodzenie armatury wodociągowej (sześć w 2021 r., 11 w 2022 r., dwa w 2023 r.), pęknięcie rurociągi z powodu „zmęczenia materiału” (dwa w 2021 r., dwa w 2022 r.), zużycie materiału w tym z powodu korozji (osiem w 2021 r., 16 w 2022 r., jeden w 2023 r.), źle wykonany zgrzew (dwa w 2021 r.), awarię sterowania w stacji uzdatniania wody (siedem w 2022 r.), brak zasilania w stacji uzdatniania wody (osiem w 2022 r.).

Łączny czas awarii wyniósł:

- 257 godzin i 15 minut w 2021 r., w tym 12⁸⁰ z 20 awarii (tj. 60%) trwało powyżej 8 godzin (od 8,5 do 35 godzin), a wody pozbawiono czasowo od 15 do 9 tys. mieszkańców;
- 550 godzin i 55 minut w 2022 r., w tym 14⁸¹ z 45 awarii (tj. 31,1%) trwało powyżej 8 godzin (od 8,5 do 68 godzin), a wody pozbawiono czasowo od sześciu do 9 tys. mieszkańców;
- 56 godzin i 10 minut w 2023 r., w tym dwie⁸² z trzech awarii (tj. 66,7%) trwały powyżej 8 godzin (od 20 do 31 godzin), a wody pozbawiono czasowo od 59 do 600 mieszkańców.

Kierownik WWiK wyjaśnił: (...) w przypadku wystąpienia awarii, której planowane usunięcie (...) trwało dłużej niż 12 godz., Spółka zapewnia punkty zastępcze poboru wody w postaci: beczkowszu lub zbiornika z wodą zdatną do spożycia po przygotowaniu lub zakupu i dostawy wody w butelkach.

(akta kontroli str. 142-153, 347-351)

⁷⁵ O czym szerzej mowa w punkcie 1.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁷⁶ W tym: dwie w strefie Drzenin, 17 w strefie Gryfino, jedna w strefie Weltyń.

⁷⁷ W tym: jedna w strefie Borzym, dwie w strefie Chlebowo, trzy w strefie Drzenin, 34 w strefie Gryfino, dwie w strefie Sobiemyśl, jedna w strefie Stekno, dwie w strefie Weltyń.

⁷⁸ W tym: jedna w strefie Chwarstnica, jedna w strefie Drzenin, jedna w strefie Włodkowice.

⁷⁹ Zarastanie.

⁸⁰ Przyczyną awarii było: uszkodzenie armatury wodociągowej (w czterech przypadkach), zużycie materiału – korozja (w sześciu), źle wykonany zgrzew (w jednym), kolmatacja rurociągu (w jednym).

⁸¹ Przyczyną awarii było: uszkodzenie armatury wodociągowej (w czterech przypadkach), zużycie materiału – korozja (w dziewięciu przypadkach), pęknięcie rurociągu (w jednym).

⁸² Przyczyną awarii było: uszkodzenie armatury wodociągowej (w jednym przypadku), zużycie materiału – korozja (w jednym).

Spółka nie sporządziła karty na okoliczność awarii, jaka miała miejsce w strefie Parsówek na przełomie grudnia 2021 r. oraz stycznia 2022 r., o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 753)

W obowiązującej w Spółce procedurze awarii nie wprowadzono obowiązku obliczania wskaźników awaryjności. Prezes Zarządu wyjaśnił: *W opinii Spółki przedsiębiorstwa, o wielkości takiej jak nasze nie są zobowiązane obowiązującym prawem do wykonywania ww. działań.*

(akta kontroli str. 10, 13, 142-153, 347-351)

Wykonane przez NIK obliczenia wskaźnika intensywności uszkodzeń przewodów wodociągowych (zwanego też wskaźnikiem awaryjności) wykazały, że w latach 2021-2023 w strefie dystrybucji wody:

- 1) Borzym wystąpiła jedna awaria przyłączy w 2023 r. - wskaźnik wyniósł 0,76 uszkodzenia/ km przyłączy;
- 2) Chlebowo wystąpiła jedna awaria sieci rozdzielczej w 2022 r. - wskaźnik wyniósł 0,24 uszkodzenia/ km sieci;
- 3) Chwarstnica wystąpiła jedna awaria sieci rozdzielczej w 2023 r. - wskaźnik wyniósł 0,11 uszkodzenia/ km sieci;
- 4) Drzenin wystąpiły: dwie awarie sieci rozdzielczej w 2021 r. – wskaźnik wyniósł 0,18 uszkodzenia/ km sieci; dwie awarie sieci rozdzielczej oraz jedna awaria przyłączy w 2022 r. – wskaźnik wyniósł 0,18 uszkodzenia/ km sieci rozdzielczej i 0,39 uszkodzenia/ km przyłączy; jedna awaria sieci rozdzielczej w 2023 r. - wskaźnik wyniósł 0,09 uszkodzenia/ km sieci;
- 5) Sobiemyśl wystąpiły dwie awarie przyłączy w 2022 r. – wskaźnik był wysoki i wyniósł 2,99 uszkodzenia/ km sieci;
- 6) Steklna wystąpiła jedna awaria sieci rozdzielczej w 2022 r. wskaźnik wyniósł 0,10 uszkodzenia/ km sieci;
- 7) Weltyń wystąpiła: jedna awaria sieci rozdzielczej w 2021 r. - wskaźnik wyniósł 0,12 uszkodzenia/ km sieci; jedna awaria sieci rozdzielczej oraz jedna przyłączy w 2022 r. - wskaźnik wyniósł 0,12 uszkodzenia/ km sieci oraz i 0,18 uszkodzenia/ km przyłączy;
- 8) Włodkowice wystąpiła jedna awaria sieci rozdzielczej w 2023 r. - wskaźnik był wysoki i wyniósł 0,58 uszkodzenia/ km sieci.

W badanym okresie nie wystąpiła awaria w strefie Wysoka Gryfińska, natomiast wystąpiła jedna awaria w strefie Parsówek, która nie została zaewidencjonowana, o czym szerzej w punkcie 2.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 240, 244, 251, 255, 262, 266, 273, 277, 295, 299, 306, 310, 317, 321, 328, 332)

Przedsiębiorstwo nie prowadziło analiz dotyczących czasu wykrycia wycieków oraz czasu szybkości napraw w przypadku awarii wodociągowych. Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) *każda awaria jest analizowana indywidualnie, gdyż ze względu na ograniczone możliwości techniczne (awarie sprzętu, brak możliwości wynajęcia sprzętu od firmy zewnętrznej, itp.), osobowe (okres urlopowy, choroby, itp.) jak i organizacyjne (konieczność zapewnienia pracownikom wypoczynku zgodnego z przepisami Prawa pracy, itp.), np. w przypadku wystąpienia kilku awarii lub wystąpienia awarii w trakcie zaangażowania pracowników w realizację innych zadań, zagrożenia dla osób postronnych lub mienia oraz ewentualnego poziomu strat wody, pracownicy Spółki określają, czy dana awaria jest na tyle poważna, że należy ją usunąć natychmiast, czy jednak można z jej usunięciem poczekać kilka godzin. W związku z powyższym część awarii usuwanych jest z opóźnieniem. Powyższe jest również często spowodowane koniecznością poinformowania Odbiorców usług o wstrzymaniu*

dostaw wody czy też konieczności zorganizowania zastępczego punktu poboru wody, np. w postaci beczki lub innego pojemnika. (...).

(akta kontroli str. 1460, 1462)

2.4. Pracownicy Przedsiębiorstwa prowadzili kontrole przewidziane ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę⁸³, w tym:

- wykonali 53 odczyty kontrolne wodomierzy w 2023 r. oraz 13 w 2024 r. (do dnia 4 kwietnia 2024 r.),
- przeprowadzili cztery kontrole w 2023 r. w ramach weryfikacji anonimowych informacji o nielegalnym poborze wody – w trzech przypadkach⁸⁴ nie stwierdzono nieprawidłowości, w jednym miał miejsce nielegalny pobór wody z hydrantu; Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) w miejscowości Pniewo (28.04.2023 r.) pracownicy Wydziału Wodociągów zgłosili nielegalny pobór wody z hydrantu. Osoba dokonująca poboru pokryła wszelkie koszty związane z tym działaniem tj. wpłaciła kwotę 416,53 zł za pobraną wodę. Z uwagi, iż roszczenie wobec Spółki zostało zaspokojone na drodze cywilnoprawnej wykroczenia nie zgłoszono organom ścigania (...).
- 54 kontrole przyłączy wodno-kanalizacyjnych w 2023 r.; Prezes Zarządu wyjaśnił: *Analiza zużycia wody, ilości osób zgłoszonych do rozliczenia oraz porównanie tych danych z deklaracjami na odbiór nieczystości (w deklaracjach wskazywane są osoby zamieszkujące daną nieruchomość) prowadziły do typowania nieruchomości wymagających kontroli.; kontrole przeprowadzono w strefie:*
 - ✓ Drzenin - 13 przyłączy wody z uwagi na niskie stany zużycia wody oraz trzy przyłącza kanalizacyjne z uwagi na nieścisłości map geodezyjnych - nie stwierdzono nieprawidłowości; Prezes Zarządu wyjaśnił: *W wyniku kontroli (w dniu 9.11.2023 r.) ujawniono jednak dodatkowe, bezumowne odprowadzanie ścieków do kanalizacji miejskiej w miejscowości Gardno. W dniu 15 listopada 2023 r. złożono zawiadomienie do Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie o nielegalnym podłączeniu do instalacji kanalizacyjnej bez uprzedniego zawarcia pisemnej umowy o odprowadzaniu ścieków, czyli o czyn określony w art. 28 ust. 4 ustawy o zbiorowym odprowadzaniu ścieków. (...) Spółka została poinformowana o przekazaniu aktu oskarżenia do sądu. Na dzień udzielania niniejszej odpowiedzi dla NIK nie jest wiadomo Spółce o dalszych czynnościach w tej sprawie. Nadmieniam, iż sprawca ma podpisaną umowę na odprowadzanie ścieków (umowę podpisano w dniu 10.11.2023 r.) i opłaty są pobierane.*
 - ✓ Steklno - jedno przyłącze kanalizacyjne z uwagi na nieścisłości map geodezyjnych – nie stwierdzono nieprawidłowości oraz jedno przyłącze wody z uwagi na pobierany ryczałt za zużycie wody – w wyniku kontroli w dniu 9 stycznia 2024 r. ujawniono bezumowne odprowadzanie ścieków; Prezes Zarządu wyjaśnił: *Obecnie trwa procedura odbioru przyłącza kanalizacyjnego. Właściciel nieruchomości zobowiązał się do uregulowania zaległych należności za odprowadzone ścieki za ostatnie trzy lata. Jeżeli roszczenie wobec spółki⁸⁵ zostanie zaspokojone na drodze cywilnoprawnej sprawa nie będzie zgłaszana organom ścigania (...).*
 - ✓ Weltyń – cztery przyłącza wody z uwagi na niskie stany zużycia wody, jedno przyłącze kanalizacyjne z uwagi na nieścisłości map geodezyjnych - nie stwierdzono nieprawidłowości;

⁸³ Zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia, mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego należących do osób, o których mowa w art. 6 ust. 2 i 4-7 ustawy, w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów.

⁸⁴ W miejscowościach: Wysoka Gryfińska (8 marca 2023 r.), Parsówek (22 kwietnia 2023 r.), Gryfino (7 września 2023 r.).

⁸⁵ Kwota 2 526,12 zł.

✓ Gryfino – a) ujęcie wody Krzypnica – skontrolowano sześć przyłączy wody z uwagi na niskie stany zużycia wody – nie stwierdzono nieprawidłowości; b) ujęcie wody Tywa – osiem przyłączy wody z uwagi na niskie stany zużycia wody oraz jedno z uwagi na brak odczytu wskazań wodomierza przez dłuższy okres czasu (z uwagi na nieobecność właściciela nieruchomości), jedno przyłącze kanalizacyjne z uwagi na nieścisłości map geodezyjnych – w żadnym przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości; c) ujęcie wody Dębce – pięć przyłączy wody z uwagi na niskie zużycie wody, cztery przyłącza kanalizacyjne z uwagi na nieścisłości map geodezyjnych – w wyniku kontroli ujawniono dwa przypadki bezumownego odprowadzania ścieków; Prezes Zarządu wyjaśnił: *Pierwszy przypadek w miejscowości Radziszewo ujawniony w dniu 7.12.2023 r., przyłącze zostało odebrane, umowa na odprowadzanie ścieków podpisana w dniu 8.12.2023 r. Właściciel zobowiązał się do zapłaty zaległych należności w kwocie 14.000,00 zł (...)*⁸⁶ *a zobowiązanie rozłożone jest na raty. Jeżeli roszczenie wobec Spółki zostanie zaspokojone na drodze cywilnoprawnej sprawa nie będzie zgłaszana organom ścigania (...).* *Przypadek drugi ujawniony w miejscowości Radziszewo w dniu 06.12.2023 r., przyłącze zostało odebrane, umowa na odprowadzanie ścieków podpisana w dniu 8.12.2023 r. Właściciel uiścił zaległą należność za odprowadzane ścieki w kwocie 978,20 zł (budynek nowy). Z uwagi, iż roszczenie zostało zaspokojone na drodze cywilnoprawnej sprawa nie będzie zgłaszana organom ścigania (...);* d) ujęcie wody Pomorska – jedno przyłącze wody z uwagi na niski stan zużycia wody, cztery przyłącza kanalizacyjne z uwagi na nieścisłości map geodezyjnych – w wyniku kontroli ujawniono jeden przypadek bezumownego odprowadzania ścieków; Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) *w miejscowości Czepino ujawniony w dniu 4.10.2023 r. Aktualnie trwa proces odbioru technicznego przyłączy. Jeżeli roszczenie wobec spółki⁸⁷ zostanie zaspokojone na drodze cywilnoprawnej sprawa nie będzie zgłaszana organom ścigania (...);*

✓ Chlebowo – jedno przyłącze wody pod kątem niskiego zużycia wody - nie stwierdzono nieprawidłowości.

Prezes Zarządu wyjaśnił: (...). *Komórka ds. kontroli wewnętrznej od 2022 r. (komórka powstała w maju 2022 r.) prowadziła czynności związane z wykrywaniem i eliminowaniem niekontrolowanych miejsc poboru wody. Na bieżąco przekazywano do Wydziału Wodociągów i Kanalizacji kopie protokołów z odczytów kontrolnych wodomierzy. (...) ogłoszono abolicję dla Odbiorców usług, którzy bez zawartej umowy pobierają wodę z sieci wodociagowych oraz odprowadzają ścieki do kanalizacji sanitarnej. Ww. abolicja obowiązywała do końca listopada 2022 r. W ramach abolicji (...) zgłosiło się 11 Odbiorców usług wodno-kanalizacyjnych i podpisało wymagane umowy (6 umów na odprowadzanie ścieków i 5 umów na dostarczanie wody). Dokonano sprawdzeń nieruchomości, gdzie uzyskiwano anonimowe informacje o możliwym nielegalnym poborze wody. (...). Na bieżąco monitorowano zabezpieczenie hydrantów. W 2022 r. zapoczątkowano we współpracy z Wydziałem Wodociągów i Kanalizacji akcję plombowania i oznakowania naklejkami ostrzegawczymi hydrantów. (...) Aktualnie komórka ds. kontroli wewnętrznej przeprowadza kontrolę zabezpieczenia hydrantów podległych ujęć wody. Prowadzona jest także analiza nieruchomości, gdzie woda została odcięta (np. z uwagi na nieregulowanie płatności wobec Spółki), a także analiza nieruchomości, gdzie naliczany jest jedynie abonament za wodę i przez dłuższy czas nie były wykonywane odczyty wodomierzy (np. z uwagi na długotrwałą nieobecność właściciela nieruchomości) (...).*

W trakcie kontroli NIK, Spółka przeprowadziła kontrole stanu zabezpieczenia hydrantów przeciwpożarowych, w tym: dniach 20-22 marca 2024 r. w strefie

⁸⁶ Według stanu na dzień 15 kwietnia 2024 r. pozostało do spłaty 3 390,88 zł.

⁸⁷ Roszczenie wynosi 10 866,64 zł.

Chlebowo; 4 kwietnia 2024 r. w strefie Włodkowice; w dniach 5-9 kwietnia 2024 r. w strefie Steklno, gdzie stwierdzono m.in. wyciek z hydrantu nadziemnego.

(akta kontroli str. 842-843, 845-886, 891-905. 907-936, 938-961, 984, 1446, 1459, 1466)

Prezes Zarządu wyjaśnił ponadto: *Przedsiębiorstwo informuje, że nie składało zawiadomień o przestępstwach polegających na wprowadzaniu ścieków do urządzeń kanalizacyjnych bez uprzedniego zawarcia umowy (...). W trakcie ujawnienia wymienionych przypadków na miejscu zdarzenia za każdym razem obecny był właściciel nieruchomości, (...) z którym możliwe było wyjaśnienie okoliczności zdarzenia, oraz pobranie zobowiązania do uregulowania wszelkich należności (...) względem Spółki. Zdarzenie ze strefy (...) Drzenin (...) było odmienną sytuacją, gdyż (...) na miejscu nie było obecnego właściciela nieruchomości (...). Z uwagi na możliwość utracenia dowodów przestępstwa (...) wezwano patrol Policji (...). Funkcjonariusze Policji poinformowali pracowników Spółki o konieczności złożenia zawiadomienia o przestępstwie (...). Z uzyskanej opinii radcy prawnego Spółki wynika, iż wobec braku spełnienia przesłanek z art. 304 par. 2 k.p.k., zawiadomienie jawi się jako uzasadnione w sytuacji, w której nie doszło do zaspokojenia roszczeń Spółki związanych z ujawnionym przestępstwem na drodze cywilnoprawnej. Z uwagi na wyniki kontroli NIK Zarząd Spółki podjął decyzję, że mimo wyłączenie społecznego obowiązku zawiadamiania o przestępstwie wszystkie przypadki bezumownego odprowadzania ścieków oraz bezumownego poboru wody (wykroczenie), będą zgłaszane organom ścigania, co będzie miało także rolę prewencyjną wobec potencjalnych nielegalnych działań innych obywateli. Zgodnie z powyższą decyzją w dniu 16.04.2024 r. skierowano zawiadomienie do Komendy Powiatowej w Gryfinie w sprawie ujawnionego bezumownego odprowadzania ścieków i pobierania wody z sieci wodociągowej w miejscowości Żabnica. Dodatkowo nadmieniam, że Zarząd Spółki polecił BOK informowanie na bieżąco pracowników komórki kontroli o podpisanych umowach dotyczących ujawnionych czynów zabronionych.*

(akta kontroli str. 1445, 1449-1450)

2.5. W latach 2021–2023 Przedsiębiorstwo było kontrolowane w zakresie działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę przez:

- a) Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie⁸⁸ Zarząd Zlewni w Szczecinie (w 2022 r.) – celem kontroli był przegląd ustaleń pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej z ujęcia Tywa; w wyniku kontroli ustalono, iż: Spółka nie przekraczała dopuszczalnych ilości pobieranej wody określonych w pozwoleniu; badania jakości wody były przeprowadzane w obowiązującym zakresie i z wymaganą częstotliwością; Spółka prowadziła i rejestrowała okresowe pomiary wydajności i poziomu zwierciadła wody w studniach; studnie były należycie utrzymywane; nie stwierdzono nieprawidłowości;
- b) Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska⁸⁹ (w 2023 r.) - celem kontroli była ocena przestrzegania warunków dotyczących ilości pobieranej wody, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych w okresie 1 stycznia 2020 r. – 18 października 2023 r.; w ramach czynności kontrolnych przeprowadzono m.in. oględziny ujęcia wody Tywa (w protokole stwierdzono m.in.: „stan techniczno-eksploatacyjny studni był prawidłowy, ujęcie wód ogrodzone i oznakowane”) oraz Weltyń (stwierdzono „obecność niewielkiej ilości wody w studniach oraz warstwę rdzy na urządzeniach do poboru wody”, co było niezgodne z warunkami pozwolenia wodnoprawnego, w którym zobowiązano Spółkę do utrzymywania urządzeń oraz obiektów wodociagowych

⁸⁸ Dalej: PGWWP.

⁸⁹ ZWIOŚ.

w odpowiednim stanie techniczno-eksploatacyjnym i sanitarnym); w wyniku kontroli obejmującej łącznie 14 ujęć wody ustalono ponadto: eksploataowanie przez Spółkę ujęcia wód Włodkowice bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego do dnia 1 lutego 2021 r., kiedy to PGWWP Dyrektor Zarządu Zlewni w Szczecinie przeniósł pozwolenie wodnoprawne na to ujęcie na rzecz PUK Sp. z o.o.; dokonywanie przez Przedsiębiorstwo wymaganych pomiarów wydajności studni i poziomu zwierciadła wody we wszystkich studniach danego ujęcia z wymaganą częstotliwością; prowadzenie pomiarów ilości pobieranej wody ze wszystkich ujęć zgodnie z warunkami określonymi w posiadanych pozwoleniach wodnoprawnych; terminowe składanie przez Spółkę informacji o zakresie korzystania z usług wodnych w latach 2020-2023; zarządzeniem pokontrolnym z 7 listopada 2023 r. ZWIOŚ zarządził „dotrzymywanie warunków określonych w punkcie III.1. decyzji Starosty Gryfińskiego (...) w zakresie utrzymywania urządzeń oraz obiektów wodociagowych w odpowiednim stanie techniczno-eksploatacyjnym i sanitarnym na terenie ujęcia wody w Wełtyniu”; pismem z 29 grudnia 2023 r. Spółka przekazała organowi kontrolnemu dokumentację fotograficzną potwierdzającą realizację ww. zalecenia.

Prowadzenie przez Spółkę działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, w tym stratami wody, nie było przedmiotem kontroli przez gminę Gryfino, bądź inny wyspecjalizowany organ administracji. Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino poinformował⁹⁰: *Spółka podlega kontroli biegłego rewidenta oraz rady nadzorczej, której rolą jest pełnienie stałego nadzoru nad całością działalności Spółki. Członkowie tego organu mogą na bieżąco kontrolować zarząd Spółki, żądać dokumentów i wyjaśnień od jego członków oraz innych pracowników Spółki.*

(akta kontroli str. 843, 848, 962-983, 1442-1143)

Analiza protokołów z posiedzeń Rady Nadzorczej PUK Sp. z o.o. wykazała, że organ nadzorczy Przedsiębiorstwa zajmował się m.in. kwestiami dotyczącymi:

- taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków;
- eksploatacji i awarii sieci wodociagowych;
- wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych Spółki;
- sprawowania nadzoru nad zadaniami inwestycyjnymi dotyczącymi sieci wodociagowych;
- konieczności generowania oszczędności energii elektrycznej m.in. przez ograniczanie strat wody;
- zakupu wodomierzy z odczytem radiowym.

Rada Nadzorcza Spółki nie wyznaczyła Zarządowi Spółki celów zarządczych do realizacji w danym roku obrotowym, a mimo to przyznała mu wynagrodzenie zmienne za rok obrotowy 2020, 2021, 2022, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1172-1179, 1214-1220, 1254-1260, 1323-1333, 1372-1378, 1435-1443)

2.6. W gminie Gryfino ustanowiono ogółem 12 stref ochronnych obejmujących wyłącznie teren ochrony bezpośredniej (dla ujęcia wody: Borzym, Włodkowice, Krzypnica, Dębce, Pomorska, Bartkowo, Chlebowo, Chwarstnica, Sobiemyśl, Steklno, Wysoka Gryfińska, Wełtyń) oraz dwie obejmujące teren ochrony bezpośredniej i pośredniej (Tywa, Drzenin). Przeprowadzone przez NIK oględziny czterech stref ochronnych, w tym trzech obejmujących teren ochrony bezpośredniej (Krzypnica, Bartkowo i Włodkowice) oraz jednego obejmującego teren ochrony bezpośredniej i pośredniej (Tywa) wykazały, że:

⁹⁰ Pismem z 5 kwietnia 2024 r. w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK.

- tereny ochrony bezpośredniej były ogrodzone, a na ogrodzeniu oraz znakach były umieszczone tablice zawierające informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych, czym spełniono wymóg określony w art. 129 ust. 1 i 2 ustawy Prawo wodne;
- granice terenu ochrony pośredniej były oznaczone poprzez umieszczenie, w punktach przecięcia się granic ze szlakami komunikacyjnymi oraz w innych charakterystycznych punktach terenu, tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej, co było zgodne z dyspozycją art. 125 ust. 1 ustawy Prawo wodne;
- wygląd tablic informacyjnych w strefach był zgodny z wzorami określonymi rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2019 r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody⁹¹;
- na terenach ochrony bezpośredniej przestrzegano zakazów określonych w decyzjach ustanawiających strefy, tj. nie użytkowano gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody (na terenie stref istniały wyłącznie urządzenia, które służyły do celów związanych z poborem wody, a w pozostałym zakresie teren był przeznaczony pod zieleń teren był zagospodarowany zielenią; na terenie stref w czasie oględzin przebywały wyłącznie osoby zatrudnione przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody⁹²; ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody były odprowadzane poza granicę terenu ochrony bezpośredniej poprzez przepompownię ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej (w strefie Tywa i Krzypnica), do zbiornika bezodpływowego, opróżnianego stosownie do potrzeb – z uwagi na brak codziennej obsługi ujęcia (Bartkowo); w jednej strefie nie było sanitariatów, ponieważ pracownicy Spółki bywają w niej okazjonalnie, w celach kontrolnych, celem sprawdzenia poprawności działania filtra (Włodkowice); urządzenia służące do poboru wody były zabezpieczone przed odprowadzaniem wód opadowych lub roztopowych poprzez wyniesienie obudowy studni ponad poziom terenu, dodatkowo zabezpieczonymi elementami betonowymi (strefa Tywa i Krzypnica) lub obudowę nadziemną studni głębinowych (Włodkowice i Bartkowo).

(akta kontroli str. 987-1039)

Przedsiębiorstwo nie przeprowadzało okresowych kontroli (co najmniej raz na 5 lat) sieci wodociągowych, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1444, 1446)

2.7. Koszty bezpośrednie produkcji wody do celów realizacji zadań własnych gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę (uwzględniające wybrane pozycje kosztów mających charakter zmienny, tj. opłatę zmienną za pobór wody, energię oraz materiały zużyte w procesie uzdatniania wody) wyniosły:

- a) 553,1 tys. zł w 2021 r., w tym koszt produkcji wody utraconej wyniósł 140,3 tys. zł (stanowił 25,4% kosztów bezpośrednich);
- b) 1 031,5 tys. zł w 2022 r., w tym koszt produkcji wody utraconej wyniósł 243,9 tys. zł (23,6%);
- c) 924,1 tys. zł w 2023 r., w tym koszt produkcji wody utraconej wyniósł 167,1 tys. zł (18,1%).

W latach 2021- 2023 koszty bezpośrednie Przedsiębiorstwa poniesione na wyprodukowanie wody utraconej wyniosły 551,3 tys. zł i stanowiły 22% ogólnych kosztów bezpośrednich (2 508,7 tys. zł). Średni koszt wytworzenia 1 m³ wody utraconej jak i niedochodowej (uwzględniającej zużycie na cele własne Spółki) wyniósł 0,30 zł w 2021 r., 0,56 zł w 2022 r. oraz 0,55 zł w 2023 r. W odniesieniu do

⁹¹ Dz.U. poz. 1217.

⁹² W strefie ochronnej Włodkowice w czasie oględzin nie przebywały żadne osoby.

obowiązującej w okresie od pierwszego do 12 miesiąca taryfy, zatwierdzonej decyzją z 15 maja 2023 r., udział ww. kosztu produkcji wody utraconej w cenie 1 m³ wody sprzedanej w 2023 r. wyniósł 10,6%.

Kierownik WWiK wyjaśnił: *Koszty uzdatniania wody obejmują wyłącznie materiały w postaci soli tabletkowanej stosowane w dwóch strefach dostarczania wody, tj. w strefie Steklno i Włodkowice. Na pozostałych strefach woda surowa uzdatniana jest w procesie utleniania związków manganu i żelaza i ich wytrącaniu na filtrach żwirowych. Procesy te w naszym przypadku nie wymagają stosowania dodatkowych materiałów. Woda dostarczana Odbiorcom nie wymaga również dezynfekcji w procesie jej uzdatniania.*

(akta kontroli str. 1480)

2.8. W latach 2021-2023 Przedsiębiorstwo sporządzało w wymaganych terminach M-06 – Sprawozdanie o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych. W całym badanym okresie w sprawozdaniach wskazano inne wielkości wody pobranej na własne cele technologiczne oraz wielkości strat wody, aniżeli w danych przekazanych NIK, tj.:

- a) w zakresie wielkości wody pobranej na własne cele technologiczne:
- w 2021 r. w sprawozdaniu podano wielkość 120 tys. m³, a NIK podano wielkość 37,9 tys. m³ (zawyżenie w sprawozdaniu M-06 o 82,06 tys. m³);
 - w 2022 r. w sprawozdaniu podano wielkość 100,5 tys. m³, a NIK podano wielkość 42,07 tys. m³ (zawyżenie o 58,43 tys. m³);
 - w 2023 r. w sprawozdaniu podano wielkość 85 tys. m³, a NIK podano wielkość 47,9 tys. m³ (zawyżenie o 37,10 tys. m³);
- b) w zakresie wielkości strat wody:
- w 2021 r. w sprawozdaniu podano wielkość 394 tys. m³, a NIK podano wielkość⁹³ 475,2 tys. m³ (zaniżenie o 81,19 tys. m³);
 - w 2022 r. w sprawozdaniu podano wielkość 379 tys. m³, a NIK podano wielkość 435,8 tys. m³ (zaniżenie o 56,77 tys. m³);
 - w 2023 r. w sprawozdaniu podano wielkość 256,1 tys. m³, a NIK podano wielkość 304 tys. m³ (zaniżenie o 47,87 tys. m³).

Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) *rozbieżności pomiędzy ilościami wody pobranej na cele technologiczne wskazanymi w sprawozdaniu M-06 a podanymi dla NIK wynikają z tego, iż dane podawane do sprawozdań M-06 były wskazywane jako dane szacunkowe wynikające z realizowanych prac (płukania sieci wodociagowych) oraz awarii. Natomiast podając dane do tabel NIK ustalono wewnętrzne zasady określania ilości wody na potrzeby własne Przedsiębiorstwa. Powyższe różnice mają jednocześnie wpływ na wskazaną wielkość strat wody.*

(akta kontroli str. 612-617, 730, 740)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2021-2023 Spółka dokonywała pomiarów wody u odbiorców na podstawie wskazań wodomierzy bez ważnej cechy legalizacyjnej, tj. 753 z ogółem 6 091 sztuk w 2021 r. (12,4%), 1 445 z ogółem 6 203 sztuk w 2022 r. (23,3%) oraz 1 507 z ogółem 6 288 sztuk w 2023 r. (24%). W powyższych przypadkach Spółka nie dokonywała terminowo ponownej prawnej legalizacji ww. przyrządów pomiarowych, do czego była zobowiązana dyspozycją określoną w art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy Prawo o miarach. Według art. 8 ust. 1 pkt 6 cyt. ustawy, przyrządy pomiarowe, które mogą być

⁹³ Dana ta nie jest bezpośrednio wskazana w tabeli sporządzonych dla NIK, jednak jej ustalenia można było dokonać na podstawie przeliczenia bilansu wody ujętego w tabeli nr 6 (w każdym roku do ilości wody pobranej z ujęć dodano hurtowy zakup wody i od tak otrzymanej wielkości odjęto ilość wody sprzedanej oraz ilość wody zużytej na własne cele technologiczne).

stosowane w obrocie i są określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 6, podlegają prawnej kontroli metrologicznej. Według art. 8a ust. 1 cyt. ustawy, przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej mogą być użytkowane tylko wówczas, jeżeli posiadają ważną legalizację. Wodomierze należą do przyrządów pomiarowych podlegających legalizacji na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych⁹⁴, w którym w załączniku nr 5⁹⁵ wskazano, iż okres legalizacji wynosi 5 lat.

(akta kontroli str. 1444-1445, 1457-1458)

Prezes Zarządu wyjaśnił: *Spółka informuje, że w latach obejmujących okres kontroli, tj. w latach 2020-2023, w związku z ogłoszonym stanem zagrożenia epidemiologicznego spowodowanym wirusem SARS-COV-2 posiadała ograniczone możliwości realizacji zadań związanych m.in. z wymianą wodomierzy. (...) W okresie wcześniejszym, brak wymiany (...) wynikał wyłącznie z braku dostępu do tych wodomierzy, gdyż są one zamontowane głównie wewnątrz budynków należących do Odbiorców usług. Dopiero w roku 2023, po zniesieniu stanu zagrożenia epidemiologicznego, Spółka przystąpiła do intensywnej wymiany wodomierzy, w tym na wodomierze z odczytem radiowym. (...) do 31.12.2023 r. Spółka posiadała już około 2 580 szt. (tj. około 32%) wodomierzy z odczytem radiowym. Spółka planuje, że do końca 2025 roku 100% wodomierzy będzie wodomierzami z odczytem radiowym w tym do końca 2024 roku wymienionych zostanie 100% wodomierzy bez ważnej cechy legalizacyjnej. Na dzień 30.03.2024 r. Spółka posiada już około 3 130 szt. wodomierzy z odczytem radiowym, w tym 85 szt. wymienionych zostało z nieaktualną cechą legalizacyjną.*

(akta kontroli str. 1447-1448)

2. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. 182 z 402 (tj. 45,3%) hydrantów będących własnością Spółki nie było zaplombowanych, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 842, 846, 1445)

Prezes Zarządu wyjaśnił: (...) zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ma obowiązku plombowania hydrantów a istniejące hydranty nie są przystosowane do montażu plomb. Mając na uwadze zadania, jakie pełnią hydranty, zamontowane na sieciach wodociągowych, wynikające z Ustawy o ochronie przeciwpożarowej, konieczne było dobranie takich plomb, które nie ograniczałyby dostępu do ww. urządzeń w trakcie prowadzenia akcji gaśniczych. W (...) roku 2022 Spółka dobrała odpowiednie plomby i rozpoczęła ich montaż (...). Jednak montaż plomb wymaga dokonania przystosowania każdego hydrantu (...) w taki sposób, by hydrant spełniał swoje zadania związane z ochroną ppoż. Jednocześnie należy nadmienić, że w związku z ww. zadaniami, montaż plomb jest tylko i wyłącznie wyposażeniem informacyjnym, wskazującym, że z danego hydrantu ktoś korzystał i wskazującym, iż konieczne jest wzmożenie kontroli danego hydrantu. Niestety ze względu na proceder rozkradania części metalowych i sprzedawania ich na złom wiele z hydrantów pozbawionych jest pokryw, które należy uzupełnić przed zamontowaniem plomb. (...). Mając powyższe na uwadze oraz ilość hydrantów i ilość realizowanych zadań proces plombowania (...) przebiega dość długo. Spółka planuje, że do końca 2024 roku wszystkie hydranty nadziemne, zlokalizowane na eksploatowanych przez Spółkę sieciach wodociągowych zostaną zaplombowane.

(akta kontroli str. 1448-1449)

⁹⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 759, ze zm.

⁹⁵ Rodzaje dowodów legalizacji, okresy ważności legalizacji dla poszczególnych rodzajów przyrządów pomiarowych, terminy zgłaszania do legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania po dokonaniu oceny zgodności oraz okresy ważności legalizacji ponownej za pomocą metody statystycznej.

NIK wskazuje, iż hydranty są ważnym elementem sieci wodociągowej, urządzeniami przeznaczonymi m.in. do płukania sieci po awariach. Służą również do pobierania wody podczas akcji gaśniczych straży pożarnej. Każdy inny pobór, bez zgody zakładu wodociągowego stanowi działanie bezprawne, które przyczynia się do powstawania strat wody. Zasadnym jest zatem zabezpieczanie hydrantów przed kradzieżami wody, nawet mimo braku prawnego obowiązku montowania na nich plomb.

3. W latach 2021-2023 Rada Nadzorcza Spółki przyznała Zarządowi Spółki wynagrodzenie zmienne w łącznej kwocie 58 tys. zł⁹⁶, mimo że według art. 4 ust. 5 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń, wypłata tej części wynagrodzenia jest uzależniona od poziomu realizacji celów zarządczych, a takich Zarządowi Spółki na lata obrotowe 2020, 2021, 2022 Rada Nadzorcza Spółki nie wyznaczyła. Powyższe stanowiło naruszenie dyspozycji określonej przepisem według którego część zmienna wynagrodzenia członka organu zarządzającego spółki uzależniona jest od poziomu realizacji celów zarządczych.

(akta kontroli str. 1172-1179, 1089-1154, 1214-1220, 1254-1260, 1323-1333)

W uchwale nr 15/VII/2017 Zgromadzenia Wspólników z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu wskazano m.in., iż: wynagrodzenie całkowite członka organu zarządzającego składa się m.in. z części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki (§ 2 ust. 1 lit. b); wysokość wynagrodzenia zmiennego uzależniona jest od poziomu realizacji celów zarządczych, a cele te oraz regulamin określania i wnioskowania o przyznanie części zmiennej wynagrodzenia określi Rada Nadzorcza Spółki (§ 3 ust. 2). Rada Nadzorcza Spółki, której ww. uchwałą powierzono obowiązek wprowadzenia regulaminu określania i wnioskowania o przyznanie części zmiennej, nie opracowała takich uregulowań, skutkiem czego Zarządowi Spółki nie określono celów zarządczych do wykonania w roku obrotowym 2020, 2021, 2022, 2023 oraz w latach wcześniejszych (tj. na rok obrotowy 2018, kiedy wypłacono Zarządowi Spółki wynagrodzenie zmienne w łącznej kwocie 13 500 zł oraz na rok obrotowy 2019, kiedy wypłacono kwotę 29 522,41 zł).

Należy ponadto wskazać, iż w każdej z umów o świadczenie usług zarządzania zawartych przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej Spółki z członkami organu zarządzającego wskazywano, stosownie do zapisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń oraz do postanowień cytowanej wcześniej uchwały Walnego Zgromadzenia Wspólników Spółki, iż wynagrodzenie członka organu zarządzającego Spółką składa się z części stałej i części zmiennej, przy czym wysokość wynagrodzenia zmiennego jest zależna od stopnia realizacji celów zarządczych.

(akta kontroli str. 1063-1072, 1155-1171)

Przewodniczący Rady Nadzorczej Spółki wyjaśnił: *Nie sposób nie zgodzić się z uwagami (...). Jest prawdą, że część zmienna wynagrodzenia powinna zależeć od wypełnienia istotnych dla Spółki wskaźników, czy też parametrów. (...) Przedsiębiorstwo (...) jest spółką leżącą z jednej strony w obszarze zaspakajania potrzeb społecznych, a z drugiej strony jest także spółką prawa handlowego. Należy jednak zdać sobie sprawę z faktu, że wyniki ekonomiczne takiej spółki są oczywiście ważne, ale ważne są także: poziom i jakość świadczonych dla lokalnej społeczności usług. (...) Po stwierdzeniu tego faktu (...) przyjęliśmy w trybie pilnym uchwałę (...) wprowadzającą wszystkie zasady wymagane ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób (...), Dz.U. 2020 poz. 1907. Dokonano także zmian osób obsługujących Radę Nadzorczą, jak i obsługę prawną. (...) zapewniam, że nieprawidłowości wskazane w trakcie kontroli zostały szybko*

⁹⁶ Część zmienną wynagrodzenia przyznano za rok obrotowy: 2020 w łącznej kwocie 8 tys. zł; 2021 w łącznej kwocie 16 tys. zł; 2022 w łącznej kwocie 34 tys. zł.

naprawione i/lub skorygowane, a działania poddane krytyce nie były nigdy działaniami umyślnymi, lecz wynikały jedynie (...) ze splotu konkretnych okoliczności i braku zaangażowania osób, które powinny być w tych sprawach aktywniejsze. Niestety nie sprawdziły się w działaniu służby Spółki, ani też jej obsługa prawna. Podkreślam, że jeszcze przez Państwa kontrolą wymogłem na Zarządzie zmianę obsługi prawnej i obecność prawnika na każdym posiedzeniu Rady, zaś Zarząd sam dokonał zmiany osoby obsługującej Radę. Te zmiany nastąpiły niestety zbyt późno.

(akta kontroli str. 1354-1371, 1435-1441)

Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino poinformował⁹⁷: Nie miałem wiedzy o tym, że Rada Nadzorcza Spółki nie wyznaczyła Zarządowi Spółki celów zarządczych na lata 2020-2022, a mimo to przyznała członkom tego organu wynagrodzenie zmienne za wskazane lata obrotowe. Z przekazanych mi informacji przez Radę Nadzorczą Spółki w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych przez Najwyższą Izbę Kontroli, obowiązek wyznaczenia celów zarządczych na rok obrotowy 2024 został dopełniony. Jednocześnie korzystając z przysługujących mi praw właścicielskich wystąpię do Rady Nadzorczej o niewypłacanie wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu Spółki za rok obrotowy 2023, z uwagi na brak wyznaczonych celów zarządczych wymaganych przepisami prawa, których poziom warunkuje nabycie uprawnień do wynagrodzenia zmiennego przez Zarząd Spółki.

(akta kontroli str. 1442-1443)

W trakcie kontroli NIK, uchwałą nr 5/IX/2024 z dnia 27 marca 2024 r. Rada Nadzorcza Spółki określiła cele zarządcze na 2024 rok.

(akta kontroli str. 1379-1389)

4. *Wbrew obowiązującej w Spółce procedurze awarii, Przedsiębiorstwo nie sporządziło karty awarii na okoliczność zdarzenia, jakie miało miejsce na przełomie grudnia 2021 r. i stycznia 2022 r., było działaniem nierzetelnym.*

(akta kontroli str. 142-153, 347-351, 753)

Prezes Zarządu wyjaśnił: Przedsiębiorstwo informuje, że awaria (...) była zjawiskiem incydentalnym, przez co pracownicy usuwający przedmiotową awarię przez przeoczenie nie sporządzili stosownej karty awarii wynikającej z obowiązującego zarządzenia prezesa z roku 2018. (...) Jednakże mając na uwadze powyższe pracownicy Wydziału Wodociągów i Kanalizacji zostali pouczeni o jak najbardziej rzetelnym przygotowywaniu kart awarii, z każdej awarii, i przekazywaniu wypełnionych kart do osoby odpowiedzialnej za ich wprowadzanie do stosownego rejestru.

(akta kontroli str. 1461, 1464)

5. *Przedsiębiorstwo nie poddawało eksploatowanych przez siebie sieci wodociągowych kontroli okresowej (co najmniej raz na 5 lat), o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane.*

(akta kontroli str. 1444)

Prezes Zarządu wyjaśnił: Przedsiębiorstwo informuje, mając na uwadze fakt, iż sieci wodociągowe są infrastrukturą, która jest zlokalizowana pod ziemią, poza takimi elementami jak hydranty, nie widziało możliwości dokonywania fizycznej kontroli sieci zgodnie z przepisami Prawa Budowlanego, tj. sprawdzenia stanu technicznego oraz określenia ich przydatności do użytkowania. W tym przypadku możliwe jest jedynie pośrednie określenie stanu technicznego sieci poprzez weryfikację strat, ilości awarii oraz poszukiwania tych awarii. W związku z powyższym informujemy, że Spółka realizowała każde z ww. zadań osobno, jednak działania te nie miały znamion przeglądu wskazanego w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane. Powyższe wynikało również z faktu, iż obowiązujące Prawo budowlane nie jest precyzyjne w tym

⁹⁷ Pismem z 5 kwietnia 2024 r. w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK.

zakresie. Szczególnie zostało to skomplikowane w roku 2020, po zmianie Prawa budowlanego w zakresie możliwości budowy sieci wodociągowych rozdzielczych bez konieczności uzyskiwania pozwolenia na budowę. Mając powyższe na uwadze oraz prowadzone postępowanie, Spółka informuje, że w celu realizacji ww. zadań wdraża obecnie system monitoringu sieci wodociągowych (...) oraz dokonała zakupu korelatora, które to narzędzia umożliwią pracownikom Spółki przeprowadzenie czynności związanych z przeglądem sieci oraz przygotowanie protokołów zgodnych z obowiązującym Prawem budowlanym.

(akta kontroli str. 1446)

Korelator został dostarczony do Spółki w trakcie kontroli NIK, tj. 4 kwietnia 2024 r., a 9 kwietnia 2024 r. pracownicy zostali przeszkoleni z jego obsługi.

(akta kontroli str. 1478)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2021-2023 pomiar wody zużytej przez część odbiorców (tj. 12,4% w 2021 r., 23,3% w 2022 r. oraz 24% w 2023 r.) dokonywany był na podstawie wskazań wodomierzy bez ważnej cechy legalizacyjnej. Spółka nie dokonywała bowiem terminowo ponownej prawnej legalizacji ww. przyrządów pomiarowych, do czego była zobowiązana na podstawie przepisu art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy Prawo o miarach. Ponadto dane w zakresie ilości wody zużytej na potrzeby technologiczne Spółki były określone orientacyjnie, a nie na podstawie wskazań przyrządów pomiarowych.

Przedsiębiorstwo podejmowało działania zmierzające do ograniczania strat wody, jednak w czterech przypadkach (strefa Borzym, Chlebowo, Chwarstnica, Weltyń) działania te były nieskuteczne, tj. wartości ustalonych przez NIK wskaźników strat wody nie uległy poprawie w badanym okresie. Za częściowo skuteczne NIK uznaje działania podjęte przez Spółkę w pięciu strefach (Sobiemyśl, Wysoka Gryfińska, Gryfino, Włodkowice, Drzenin), w których nastąpiła istotna poprawa wartości wskaźników strat wody, ale niezbędne jest kontynuowanie tych prac z uwagi na wysoki poziom wskaźnika strat wody (Sobiemyśl, Wysoka Gryfińska), wskaźnika dziennej wielkości strat wody przypadających na 1 przyłączy (Gryfino, Wysoka Gryfińska), bądź wysoki poziom wody niedochodowej w stosunku w ogólnej ilości wody wtłoczonej do systemu wodociągowego (Włodkowice i Drzenin). Jako w pełni skuteczne NIK ocenia natomiast działania podjęte przez Spółkę celem ograniczania strat wody w dwóch strefach, tj. Parsówek i Steklno. NIK zauważa, iż do strat wody w eksploatowanych systemach dystrybucji mogły przyczyniać się także kradzieże z hydrantów, z których niemal połowa (według stanu na koniec 2023 r.) nie była zabezpieczona plombami, a ponadto brak okresowych kontroli (co 5 lat) sieci wodociągowych, do przeprowadzania których Spółka była zobowiązana na podstawie przepisów art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane.

Liczba awarii wodociągowych uległa istotnemu ograniczeniu w 2023 r. w stosunku do lat poprzednich, ale większość zdarzeń awaryjnych stanowiły te, które trwały powyżej 8 godzin. W Przedsiębiorstwie nie prowadzono aktywnej kontroli i szybkiej detekcji wycieków, wskazując na brak systemu monitoringu sieci wodociągowych oraz korelatora. W tym kontekście pozytywnie ocenia się działania podjęte przez Spółkę w trakcie kontroli NIK, tj. wdrożenie tego systemu i zakup ww. urządzenia.

W latach 2021-2023 Rada Nadzorcza Spółki przyznała Zarządowi Spółki część zmienną wynagrodzenia za rok obrotowy 2020, 2021 i 2022 w łącznej kwocie 58 tys. zł, mimo że według przepisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń wypłata tej części wynagrodzenia była uzależniona od poziomu realizacji celów zarządczych, a takich Zarządowi Spółki nie wyznaczono. Cele zarządcze na 2024 rok zostały określone w trakcie kontroli NIK (z końcem marca 2024 r.).

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, a także biorąc pod uwagę działania podjęte przez organy Spółki w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Przeprowadzanie rzetelnych analiz strat wody w eksploatowanych systemach dystrybucji wody.
2. Zapewnienie pomiaru wody u odbiorców na podstawie wskazań wodomierzy z ważną cechą legalizacyjną.
3. Zabezpieczenie hydrantów przed nieuprawnionym poborem wody.
4. Rzetelne rejestrowanie zdarzeń awaryjnych zgodnie z obowiązującą w Spółce procedurą.
5. Przeprowadzanie okresowych kontroli (co 5 lat) sieci wodociagowych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 14 maja 2024 r.

Kontroler

Anna Dejk-Chojnacka

Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Szczecinie

z up.

Bogusław Wójcik

p.o. Wicedyrektor Delegatury

.....
/podpisano elektronicznie/

.....
/podpisano elektronicznie/